

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 .
Pe o lună . 2.40 .

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
SERȚIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 file.
Manuscripte nu se inapo-
lază.

Roadele consorțiului

Demisiunea vicepreședintelui comitetului național.

Arad, 20 Ianuarie.

Vreme de mai bine de un an, de când o seamă de oameni luând în deșert numele partidului național și abuzând de prestigiul oficialității au grămădit greșeli peste greșeli, au dus campanie neputincioasă de distrugere împotriva celui mai util organ de propagandă națională, au batjocurit și acoperit de insulte spurcate oameni îmbătrâniți în cinste ca d. Oncu, iar acum de o lună și mai bine, în loc de a iniția o acțiune de apărare națională împotriva guvernului, în loc de a stărpi germenele indoelii sămănat de Mangra — vin să declare de *primejdie națională* pe cel mai distins și cel mai curat reprezentant al aspirațiilor, acestui neam nenorocit, pe poetul Octavian Goga. O infamă și stupidă campanie de distrugere, ne mai pomenită în analele unui popor civilizată, în care Aurel Popovici acest derviş urlător și Al. Vaida un tip de o insolentă de gentry unguresc, alături de perfidul și amoralul Goldiș, construindu-se în consorțiu aparte, au aruncat calomniile, minciuni, obrăznicii și tot ce e capabil omul în suprema surescitare a interesului tulburat.

Firește că aceste infamii au scârbit toată lumea și că chiar oameni din comitet, cari cu răbdare îngerească așteptau că doar doar se va potoli furia interesată a acestor oameni și-și vor reveni în fire

— s'au pătruns de îngrijiri văzând fatalul proces de destrămare politică internă inaugurat de acești aventurieri fără simțul răspunderii. Ecoul acestei nemulțumiri s'a făcut acum domnul *Nicolae Ivan*, acest venerabil preot ridicat prin muncă și talent, la o înaltă treaptă în biserica noastră, când a trimis o scrisoare de protestare împotriva stărilor mai recente. Consorțiul, prin condeii lui Goldiș, a poreclit „o lovitură de teatru” aceasta pășire demnă a vicepreședintelui partidului național, care și-a căpătat aceasta calitate onorifică dela Conferența Națională și, sfidând cele mai elementare îndatoriri de disciplină, și-a bătut joc de dânsul, invitându-l printre șire să părăsească areopagul... D. Ivan și-a știut trage consecințele. Dacă până aci, cât mai putea nădăjdui într'un dram de bunăcredință a acestor oameni orbiți de patimi, cât mai putea aștepta că la urmă totuși vor subordona interesele meschine și vanitățile jignite intereselor superioare ale partidului, a stat la locul său, ca prin o disolidarizare a sa să nu înăsprească mai rău situația, de aci încolo trebuia să acopere și cu numele său cinstit acțiunile consorțiului și să primească răspunderea pentru ele. Ce putea altceva să facă decât ceace au făcut și alții mai înainte — dnii Oncu, Goga și părintele protopop Procopiu Giuvulescu — cari au fost în măsură să cunoască în originea ei aceasta muncă destructivă. — să plece. Și a plecat.

Acum consorțiul poate să-i ureze și vicepreședintelui partidului cum i-a urât la vremea sa dl. Oncu, Goga și Giuvulescu.

drum bun. Confundând dintru început interesele sale personale cu interesele partidului, nu va putea decât să se bucure că a mai plecat un „răsvrătit” pe care, cei drept, l'a așezat în postul său Conferența Națională, dar aceasta trebuie să se plece înaintea suveranității intereselor consorțiului Vaida-Goldiș.

Se ridică însă acum chestiunea: Mai poate reprezenta pe cineva acest consorțiu, care nu mai e rezultanta încrederii obștești, ci o simplă tovarășie de cointerese, cari terorizează lumea și silesc să părăsească comitetul național pe oamenii neorbiți de patimă și neîmpinși de interes personal.

Când oameni de greutatea domnilor Cosma și Mihu, când miile de cetitori ai „Tribunei” cari ni-au judecat zi cu zi, după scrisul nostru, nu după insultele și calomniile descreeate ale unui Vaida ori Goldiș, cetitori cari *sporesc zi cu zi*, pe măsură ce se destramă țesătura de intrigi mizerabile, își afirmă cuvântul lor, în a cui nume se mai poartă această campanie și ce scopuri urmărește?

Ni-s'a spus, mai ales de d. Mihu și în interviul mai recent de d. Ivan, că am fi depășit uneori marginile obiectivității, că n'am fi procedat totdeauna cu tact, că am făcut și noi greșeli. Tactul nostru deci este în discuție, a celor slabi, a celor nedreptățiți, nu tactul celui puternic, celui căruiia îi sunt încredințate, sub răspundere directă, interesele politice ale partidului. Fie și așa. Noi primim cu mulțumită observațiile ori cui, n'avem aerul să fim infa-

Ceasuri de noapte.

S'a potolit și doina dela poartă
Ce-au fost pornit-o plopii de cu seară...
Și toate dorm, — se 'ntartă
Târziul vânt cu jalea lui amară.

Par' c'au trecut în țante de zăpadă
Așa-s de albe tainicele stele...
— S'au ostenit de-atâta plâns și sfadă:
Dorm streginile, dorm acum și ele...

Și toate dorm... stă lampa, se socoate
Și prinde-apoi să'mi sfârșe pe masă.
Pe semne-i vine și ei cum dorm toate...
Vrea să se culce și ea... și mă lasă...

...Mă lasă iar tovarășa mea dragă...
Adorm-e 'n taină galbena-i lumină...
Hai, culcă-te, de poți avea hodină!

1912.

T. Murășan.

Din literatura italiană.

LUIGI LUCATELLI.

— MARIUCCIA — MARIAM. —

(Scene din război.)

— Vina ieste a ta, dobitocule, zise Tresa nedespărțitului său camarad Lippiello, și ca să întărească cele spuse, îi dete un pumn în spate, un pumn bine simțit așa cum știu să dea rezerviștii. Lippiello, sub puterea loviturii, făcu doi pași înainte fără voie; pe urmă se opri, restitui pumnul camaradului său și răspunse:

— Tresa, iești un măgar, căci ai mâncat și tu din curmale.

Și liniștiți, în penumbra sărei, și-au urmat drumul care serpuiește pustiu, ocolind lacurile sărate dintre Tagiura și Henni, în oaza Menșia.

La drept vorbind, vina era a lui Lippiello, căruia îi plăceau mult curmalele, și când li-s'a dat voie să se întoarcă dela postul isolat Tagiura în transeele din Henni unde iera compania lor, Lippiello a făcut și pe camaradul său să piarză aproape un ceas, ca să culeagă vre-o sută de curmale dintr'un palimer. Tresa culosese curmalele, mâncase partea sa, și acum își certa camaradul că a întârziat. Aproape toate neînțelegerile lor se petreceau la fel: se certau, se injurau, se amenințau cu pumnii, pe urmă împărțeau în două o țigară de foi, și porneau împreună la drum. Începuseră astfel pe bordul vaporului care îi dusese la Tripoli, și după trei luni, de când ierau împreună, nu se schimbaseră de fel. Între ei se le-

gase o prietenie certăroasă, cum des se întâmplă între soldați, mai ales când veșnicul pericol de moarte înaltă sufletul și-l lipește de al prietenului. Prietenia, acest singur sentiment pe care nu l-am moștenit dela maimuțe, creiază cele mai nobile episoade, în momentele tragice ale vieții; de aceea Tresa și Lippiello nu se despărteau nici o dată.

Tresa mărturisise lui Lippiello că Tonina era cea mai dragă și cea mai iubitoare dintre fetele cari în Italia așteaptă suspinând sfârșitul războiului, și Lippiello la rindul său, spusese că nici o Tonina nu putea să fie ca o fată cu numele Mariuccia. Din pricina aceasta se amenințaseră că-și dau cu rănițele în cap, dar lucrurile s'au împăcat, și Tresa a scris Mariucciei o scrisoare pentru Lippiello, care nu știa carte.

Când unul din ei avea o însărcinare, celalalt făcea tot posibilul să-l însoțească, și locotenentului adeseori Tresa îi vorbea astfel:

— Domnule locotenent, dați-mi voie să-l însoțesc și eu, că Lippiello cât este de prost, cine știe ce o să facă singur.

Sau celalalt:

— Domnule locotenent, dacă Tresa se duce singur, face vre-o năsbătie... mă duc și eu cu el.

Și locotenentul se obișnuise așa de mult să-i vadă tot împreună, încât din amândoi acești soldați, în mintea lui, făcuse un binom militar, însă un binom pe care se putea încrede, așa că în ziua aceea îi trimisese la Tagiura cu doi catiri cu muniții, și acum se întorceau amândoi la Henni.

Dar Lippiello pierduse aproape o oră pe drum cu curmalele, și acum seara îi apucase pe cale, iar

libili, greșelile sunt omenești și oamenii cari muncesc fac și greșeli. Li-am fi primit cu bucurie mai ales dela comitetul național, dacă ni-ar fi atras vre-odată cineva atenția asupra lor, dar scopul consorțiului era nu să îndrepte greșeli, ci să distrugă oameni și instituții, cari și în greșeli nu s'au făcut vinovați decât de patima nobilă, de a sluji, după cum au înțeles ei, interesele partidului și ale neamului. I'am rugat pe d. Goldiș, când cu scandalul dela Vas, să ne răfuim noi între noi — pe atunci n'aveam altă vină decât că am criticat organizația clubului comitatens, — să aplanăm micile diferende acasă, cum se cuvine unor oameni cari vor să muncească împreună.

— Nu! — a răspuns însă trufaș d. Goldiș, și a plecat la Budapesta, angajând comitetul național la carul intereselor sale personale și a celor ce vroiau să scoată ziarul din mâinile cinstite în care se afla și să se facă singuri stăpâni asupra lui.

A fost angajat în urmă aventurierul de stil mare, care este Aurel C. Popovici din București, aruncând în modul cel mai mișelesc cea mai grozavă acuză ce i-se poate aduce cuiva: *acuză de tradare*, stigmatizând-ne în fața lumii românești întregi de vânduți lui Jeszenszky, Tisza și Mangra. Sunt vrednice de reținut cuvintele părintelui Ivan, că în Februarie anul trecut încă nici pentru domnia sa nu era lămurită chestia trădării, pentru a se putea judeca în toată gravitatea lor, criminalele apucături ale acestui om. Otrava acestei bănuielei mârșave aruncată odată în public ea a înveninat întreaga atmosferă a vieții noastre publice. Ni-am apărât atunci și ori ce om cinstit trebuie să justifice și ultima violență de limbaj pe seama aceluia care este acuzat într'un chip atât de mișelesc. Nu ni-am coborât însă totuși niciodată la trivialitățile și josniciile adversarilor. Ni-am apărât, căci era în joc cinstea și reputația acestui ziar,

care s'a câștigat prin enormă muncă și sacrificii, — nu trebuie să amintim decât de martiriul temnițelor, care în acești zece ani din urmă cad în balanța „Tribunei” mai greu decât în restul celalalt al tuturor ziarelor românești împreună, în acești zece ani, prin urmare, în cari, pentru ca ironia să fie completă, ni-se caută urme de tradare ori șovăială, — era în joc cinstea personală și politică a oamenilor din jurul acestui ziar, cari n'au fost cruțați nici unul de bănuielei murdare, ca să se găsească în urmă un descreeat, care să-l facă și pe Goga „trădător”, „secretarul lui Mangra”, încât am stat cu toții stupefiați la deslănțuirea potopului de injurii câte s'au revărsat asupra noastră. Am fost prea violenți? Nu cunoaștem o violență destul de mare pe care o poate cineva pune în apărarea sa când e acuzat pe nedrept de suprema mișelie omenească, care este tradarea. Acest drept sfânt trebuie să-l aibă cel din urmă gregar din partid în aceeași măsură cu însuș șeful partidului. Aceasta este însăși temelia morală a existenței ori căruia partid. Și să nu vă așteptați niciodată, ca cel slab, cel nedreptățit să-și asvârle ultima sa armă, care este liberul curs al indignării lui.

Pentru vulgarizarea prestigiului comitetului național, pentru compromiterea încrederei vechi a maselor în conducători, pentru desbinarea de astăzi, disoluția de mâne, poartă răspunderea numai o seamă de indivizi, cari trebuiesc măturați dela frânele conducerii, pentru cari s'au dovedit nevrednici. Care popor își încredințează conducerea destinului său în mâinile unui împușcă în lună ca Vaida? În toată lumea tactul, cumpătul și prudența se cere dela conducători, la noi se dă lozinca: nu sunteți obiectivi, n'aveți tact cu nebunii. Căci nebunii și calomniatorii ordinari conduc. Ușor de închipuit, de ce am ajuns aici și unde vom ajunge încă dacă interesele partidului național vor fi și pe mai departe lăsate în mâinile lui Vaida și Goldiș.

pe sub palmierii nemișcați și negrii umbrele se adunau din ce în ce mai dese.

Cei doi soldați mergeau virtos. Picioarele li-se îngropau în nisipul moale al drumului, tăiat de roțile tunurilor. Tăceau amândoi. Pădurea împrejurul lor avea un aspect straniu și melancolic: părea o țară părăsită de oameni și populată de vise. Foile palmierilor se proiectau ascuțite pe cerul de o blândete nespusă, un cer de noapte voluptoasă, cu lumina lunii palidă ce părea un parfum în aer. Din când în când, din câmpiile după marginea drumului, se auzea ca o tresărire, ca un suspin de glasuri guturale, sau de păsări speriate; un câine lătra undeva foarte departe, pe urmă totul recăzu într'o tăcere mărească; iar razele depărtate ale unui reflector de pe un chiu-rasat ce nu se vedea, jucau neliniștite în aer, luminând grămezile de palmieri risipiți în desert.

Lippiello începu să cânte un cântec din Neapoli; dar trebui să tacă repede, căci Tresa vrînd să cânte și el, se incurcă. Și pe urmă, în aer se simțea ceva atât de curios, atât de deosebit de cântecul lor, că sunetele li-se stînsură pe buze. Nimic nu explică mai bine nevindecabilul misticism al arabilor, ca sentimentul impunător și solemn, răspândit pe aceste locuri. Sub palmieri, sufletele se pierd ca sub coloanele unui templu, și chiar și felul în care trunchiurile ies din pământul gol, moale și fără iarbă, are ceva ce seamăna cu o evocație; iar parfumurile au o dulceață prea profundă, o respirație de patimă enervantă și deșepărată, care te face să te gândești la ochii de femeie în cari iese o lume întreagă de voluptăți ucigăse.

O frunză uscată foșni în șanț. Lippiello, care era superstițios, își făcu cruce, iar Tresa, vrînd să rîză de el, se înecă cu fumul țigărei.

— Rizi tu, rizi, murmură Lippiello, dar îți spun eu că noaptea se întorc pe aici.

— Ași strigoi... fleacuri, răspunse Tresa fără să mai rîză. Cine a murit, a murit, și nu se mai întoarce... Vrei să chiem pe Cenni? Ai să vezi că n'o să vie.

(Cenni, din acelaș sat cu Tresa, caporal de tersalieri, fusese omorît la Șira-Șira în ziua de 23 Octomvrie).

— Cenni!... Cenni!... strigă soldatul și vocea îi tremură fără voie. Glasul se pierdu printre palmieri, și în fundul păduricii deșteptă un ecou depărtat, care răspunse încet... enni... enni...

În aceeaș clipă, o umbră albă, ca un ciarciaș tîrît pe pământ, dispăru la cotitura drumului.

— Ai văzut?... murmură Lippiello.

— Am văzut!... răspunse tovarășul, și amândoi se întunecară la față.

— În ceasul acesta, și în aceste locuri, zise Tresa strigoi au puști Mauser... Incarcă arma!

În noapte se auzi un *cric-crac* sinistru de armă încărcată. Cei doi soldați apucară pe laturile drumului.

Mergeau încet, tăcuți, cu puștile în mână. Împrejurul lor, simțeau ca o răsuflare înfiorătoare; umbrele arborilor păreau brațe întinse spre ei, iar în tăcerea nopții plutea parcă un blestem. Privirile lor se îndepărtau fără voie spre Suk-el-Djema, pustiu acum, unde se găsiseră tintuiți în uși, ochii scoși dela prizonierii italieni, și spre Calvarul din Rabab, unde soldații creștini, s'au văitat ceasuri nenumărate, îngropați de vii până la gât...

Păreră d. P. Cosma asupra situației noastre interne. În numărul 285 (din 1911) am publicat părerile dlui Partenie Cosma asupra situației noastre interne. În coloana întâi s'a publicat un pasaj din care, din greșală, s'au omis câteva cuvinte. Pasajul este corect, următorul:

„Au fost momente când și maghiarii, cu intențiune ca să ne înstrăineze de Viena de care totdeauna au avut și au și astăzi răcoare — pentru că este incalculabilă puterea „Împăratului” într'un stat poliglot cum este Ungaria — s'au arătat generoși și au făcut legi la aparență favorabile nouă, dar chiar și legile lor, fără de sancțiune de control, au rămas literă moartă.”

Retragerea ambasadorului englez la Viena. „Taegliche Rundschau” află din surșă diplomatică că Cartwright, ambasadorul englez din Viena își va părăsi postul.

Oficiul ministeriului de externe austriac a dat de înțeles guvernului englez, că în interesul menținerii relațiunilor amicale dintre cele două state, ambasadorul englez trebuie să se retragă, și să fie numit un alt ambasador.

Această schimbare s'a amânat deocamdată pentru faptul că părechea regală engleză va sosi în curînd la Viena și guvernul englez nu voiește să facă o schimbare în diplomatie înaintea acestei vizite.

Demisia Banului. Din Viena se telegrafiază că Maj. Sa a primit demisia Banului Croației, numind în locul lui pe șeful de secție *Eduard Cuvai*.

Autografele preînalte despre demisia lui *Tomasici* și numirea lui *Cuvai* se vor publica în numărul de mâne al Monitorului oficial.

Mâne va fi primit în audiență și noul ban spre a depune jurământul de fidelitate.

Ședința Camerei. În ședința de azi a Camerei deputaților s'a continuat discuția proiectului de lege privitor la stagiunea candidaților de avocat.

Din când în când, auzeau înaintea lor — fără să poată ghici în ce loc — ca un pas moale, o țîșeală de-abia percepută, ca pasul grăbit al unui animal sălbatec, și simțeau prea bine că sunt spionați.

Nervii le erau încordați și în tăcerea pustiuului, auziau bătăile inimilor lor. Pericolul necunoscut îi înconjurau, iar dănsii aveau inimile înțepetrite, ca doi sălbatici cari simt ostilitatea naturii, și trăiesc numai cu armele și cu voința de luptă...

Deodată la o cotitură, luna proiecta pe nisip două umbre lungi, care alergau alunecând, și mărțite de razele oblice ale astrului, păreau doi paianjeni uriași.

— Stăi!... strigară amândoi de odată, întinzând puștile, dar în aceeaș clipă, detunătura surdă a unei arme Mauser trăsni în noapte, și Lippiello căzu pe brânci.

De patru ori, Tresa descărcă arma: ceva se rostogoli în drum, vîntându-se și un chip nedeslușit se ridică de lângă cel căzut și rămase nemișcat în lumina lunii, ca o statuie cu brațele ridicate.

— Stăi!... Stăi!... strigă Tresa, și înaintă spre ei cu pușca întinsă.

Se auzi un geamăt năbușit, o injurătură, șgomotul unei lupte...

Lippiello simțise o înțepătură puternică într'un umăr și o durere mare, o durere disperată îi cuprinsese tot corpul. O clipă rămase zăpăcit, simțind ca în vis că mai era viu, dar că între el și viață se pusese o barieră teribilă și nenaturală, ca un fior monstruos de prăpastie spăimîntătoare se deschise la picioarele lui.

Contele Aehrenthal pe ducă.

De câteva zile se menține cu stăruință la suprafața vieții politice svonul despre apropiata demisie a contelui Aehrenthal, ministrul de externe. Oficial se dă ca motiv boala, neoficial divergențele dintre ministrul de externe și anumite cercuri conducătoare, divergențe cari în timpul din urmă și cu deosebire dela plecarea baronului Conrad de Hötendorf s'ar fi înăspriț la extrem.

Svonul acesta e de natură să neliniștească în gradul suprem numai pe iubiiții noștri compatrioți unguri, cunoscute fiind enormele servicii pe cari ministrul de externe le-a făcut pas de pas în cariera sa diplomatică aspirațiilor panungurești. Și cu cât neliniștea compatrioților noștri se va manifesta mai vie, la rîndul nostru vom avea un indiciu cu atât mai sigur, că plecarea contelui Aehrenthal începe să îmbrace în sfârșit formele unui fapt ce se apropie de realizare. Cu cât mai curînd cu atât mai bine și pentru situația externă și pentru cea internă a monarhiei.

Cei ce au urmărit departe de ori ce interes pașii diplomației ai monarhiei în anul trecut, an în care s'au dat câteva din cele mai mari încăierări diplomatice ale istoriei mai noi, au remarcat de mult stângăcia contelui Aehrenthal și au înțeles că în pragul marilor evenimente ce se anunță frînele monarhiei trebuie încredințate unor mâni mai puțin tremurătoare și mai puțin încurcate în caietul aspirațiilor ungurești. Aversiunea opiniei publice din Germania pentru politica actualului ministru de externe, e în sine un indiciu hotărîtor pentru necesitatea unei grabnice schimbări la resortul de externe — și, în acest sens nu e un indiciu mai puțin determinat nici simpatia de care se bucură contele Aehrenthal din partea diplomației engleze, simpatia aceasta reoglîndînt întot-

deauna mulțumirea Angliei de-a vedea pe Germanii în neputință de a-și concentra toate forțele în clipe hotărîtoare. Și se știe că din pricina contelui Aehrenthal, Germania n'a putut să aibă în conflictul marocan dovada solidarității absolute din partea Austro-Ungariei.

De aceea, apropiindu-se plecarea contelui Aehrenthal, înțelegem că între cei ce o regretă sunt și Englezii. În adevăr, după cum citim azi din depeșile ziarelor ungurești, *Times* și *Daily Telegraph* din Londra, înregistrînd svonurile despre demisia iminentă a contelui Aehrenthal, laudă în termeni foarte elogioși politica ministrului de externe austro-ungar și înfățișează eventuala lui cădere ca pe un eveniment *ingrozitor și fatal, ale cărei urmări s'ar repercuta curînd într-o prăbușire a echilibrului în Balcani*. Bombardonul presei ungurești *Budapesti Hirnap* scrie azi la loc de frunte în acelaș sens și spune că contele Aehrenthal ar fi astăzi pilastrul care sprijinește întreagă opera de pace a monarhiei, că prăbușindu-se actualul ministru de externe s'ar risipi toate sortile bune ale imperiului acum în prerieajma unui viitor plin de cea mai grea nesiguranță. Se tînguie *B. H.* că ministrul Aehrenthal e jertfa unor intrigi meschine și că prin plecarea lui fotoliul de externe va rămîne orfan de singura forță mare a monarhiei. Improspătează apoi cunoscutele insinuații la adresa moștenitorului de tron Francisc Ferdinand, pe care îl vizează printre șiruri de autorul principal al eventualei căderi.

Noroc, că partea covârșitoare și mai de cădere a cererilor politice din monarhie nu vede în contele Aehrenthal pe îngerul de pază al monarhiei și contemplă printr-o prizmă mai clară viitorul ei, conștie de misiunea imperiului, pe care-l vede încăput azi pe mâni prea debile și, mai presus, parțiale. Ne place și nouă să credem că în fruntea acestor cercuri e însuși arhiducele Francisc Ferdinand, domnitorul nostru de

mâne. Și găsim că e foarte firesc ca lucrurile să se abată de pe acum în alvia voinței viitorului domnitor, pentru că numai în acest chip se va putea preveni un salt prea mare în mersul monarhiei, o sguduitură fatală, care ar putea să surpe temeliile ei.

Mănecînd tot din acest punct de vedere am reprobat la timpul său manifestația insolentă a delegației ungare împotriva moștenitorului de tron, cu vădita ei tendință de simpatie pentru contele Aehrenthal. N'am crezut și nu credem nici astăzi că politica viitorului nostru domnitor ar avea un ascuțit pronunțat împotriva celei de a treia în Tripla alianță, împotriva Italiei și ne dăm seama că acuzația aceasta a fost scornită numai pentru discreditarea vinovată a unei politici, care n'are în planurile ei ca factor principal politica ungurească.

Dimpotrivă, avem semne că o nouă politică își proiectează zorile în perspectiva viitorului nostru, o politică menită să armonizeze deplin aspirațiile monarhiei cu cele ale tuturor factorilor, fără de cari pașii ei în viitor ar aluneca fatal pe un teren plin de nesiguranță și pericole...

Cei șapte alegători...

— Roadele activității dlui Vaida. —

Doi oameni cari s'au iubit, când încep să se cunoască cu adevărat și știu că iubirea lor a purces dintr'o neînțelegere reciprocă, dintr'o exagerare neîntemeiată a însușirilor lor, puțină vreme simt durerea despărțirii necesitată de legea firei și foarte ușor se schimbă sentimentul de dragoste pe care l'au avut, într'o ură neîmpăcată. Reacțiunea aceasta a sufletelor lor este foarte firească și atât de cunoscută.

Cetînd în numărul 3 al ziarului nostru scrisoarea celor șapte alegători din cercul

Tresa se întoarse trăgînd după el una din cele două umbre, legată de mâni. Era o femeie slabă, un fel de schelet viu, cu fața subțire și lungă. După gât îi spînzură pușca tovarășului său ucis și un sac de pînză plin cu cartușe. Tresa, cu un brînci o trînti jos, și se plecă pe rînit.

Lippiello, prietene, frate!... te-au ucis!... vorbește pe toți dracii!...

Lippiello zise rar:

— Am pățit-o... sunt rînit la umăr...

— La umăr?... murmură camaradul pipăindu-l, atunci nu este grav... Poți să umbli?

Celalalt se ridică greoi. Fața îi era albă ca varul, și buzele uscate de durere. Pe mâna stîngă, de sub tunică, îi curgea sînge.

— Cîsnește-te să umbli!...

Lippiello făcu câțiva pași încetîtor.

— Nu pot!... și cu o tristeță nespusă zise: frate, dacă nu poți să mă duci, ucide-mă... nu mă lăsa pe mâna asasinilor acestora... și scrie Mariei...

Grāmada de zdrente, care fusese o femeie și

care zăcea pe pămînt, ridică fața întunecată și tristă, cu ochii ei mari ca de smalt alb.

— Nu vorbi prostii, zise Tresa ștergîndu-și ochii cu dosul mînei, și privirile căzîndu-i pe femeia prizonieră, o idee îi trecu prin mînte, și silîndu-o să se ridice în sus, zise lui Lippiello: sprijinește-te de ȳa și de mine și să mergem...

Femeia plecă fruntea și porni. Pușca și sacul cu cartușe îi spînzură de gât, ca o povară infamă: tăcea și ducea pe cel rînit, care se rezîna de ea, cum dusese armele mortului, supusă soartei sale de-slavă, ca și cămilele oarbe, cari învîrtesc roțile morilor în țara arabilor.

Mensură astfel cîtva. În zare se vedeau albind cascade ruinate din Suk-el-Djema. Luna desemna pe nisipul moale umbrele lor bizare și nu se auzea decît respirația grea a rînitului. După puțin acesta gemu:

— Nu mai pot!...

Lui Tresa îi venea să-și smulgă părul.

— Un pas; încă un pas!...

— Nu mai pot, zise Lippiello și căzu pe marginea drumului.

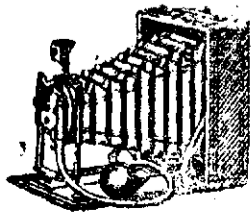
O clipă tăcură toți trei: pe urmă Lippello zise rar:

— Așa a fost scris!... Ascultă-mă Tresa, până la tranșee nu mai este mult, lasă-mă aici și du-te de cere ajutor... de n'o vezi nici un arab, o să mă găsești viu... de o veni, lasă-mi pușca... și lasă-mi și fiara asta cu mine... Adio... Sărută-mă...

Tresa se plecă, îl sărută, își aruncă ochii roată peste câmpie, murmură ceva ca o înjurătură, sau ca o rugăciune, clăti din cap și porni în fugă...

Rînitul și femeia rămase singuri.

Lippiello își simtea tot corpul cuprins de o slăbicină nespusă. Își simțea capul gol, așa de gol și de ușor, încît i-se părea că nu mai era al lui. În urechi auzea glasuri bizare. Delirul părea că flutură în jurul lui, trimițîndu-i din când în când o avangardă de vise: i-se părea că întunecul se risipise și că vedea malul mării din satul lui, scaldat în nazele soarelui cald pe urmă îse păru că întreg drumul se umpluse de fantomele celor trei sute de bersalieri morți la Henni, și treceau în rînd, uitîndu-se la el cu

Cumpărare ocazională de puști de vînat!

Lancaster, cu chele 16 fl., Grener-lacat englezesc, cocos automat 22 fl., Puști americane, țavă cu aruncarea patroanelor folosite 12 fl., Hemmerles, 2 țevi, modernă 35 fl., *Drilling*, *Browning* de 16 caib, *Krupp* ejector, cu țevi de oțel, etc. precum și garnituri complete *Hamerles Drilling*, *Springer* și *Klerner*, *revolvere*, *pistoale* se află în preț ieftin la

Prăvălia de puști de vînat: **RADÓ**, Budapest, IV | T., Egetem-tér 5.

Articole de sport, binocle, Zeiss, Gőrz. aparate fotografice. Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografiat.

dului Vaida, șapte alegători distinși, patru preoți, un învățător, un contabil și un comerciant de frunte, va să zică nu niște alegători oare-care, cum ar crede „Românul”, ne-am gândit adânc impresionati la pilda de mai sus. Ne-am gândit că și acești oameni, la alegerile trecute, când au dus la izbândă steagul dlui Vaida în cercul Arpașului, au luptat cu deplină încredere în acest om, l-au iubit și l-au ridicat în scaunul de deputat. Și iată că acum, aceiași oameni, călăuziți odinioară de un sentiment atât de profund, se întorc cu durere către alesul lor, îi fac muștrări destul de blânde, e adevărat, dar îl și amenință cu multă discreție: îi zugrăvesc viitorul cercului Arpaș spart de *activitatea* din urmă a dlui deputat. De aici până la o categorică ruptură definitivă nu mai este mult. Căci, ori cum, ori cât te-ai încerca să răstălmăcești lucrurile, alegătorii dlui Vaida au desăvârșită dreptate.

Ce spun ei în scrisoare? După ce își arată nemulțumirea justă față de tratamentul cu care îi fericește d. Vaida, adică lipsa de tratament, căci dela alegere până astăzi d. Vaida nu s'a mai prezentat în mijlocul lor, după ce îl muștră cu drept cuvânt pentru strașnicile boacâne din urmă, cum este campania nebună împotriva „Tribunei” și acuza calomnioasă adusă dlui Goga, întristații alegători îl fac atent și fost mult iubitul lor candidat de deputat și actual nu tocmai iubit deputat să-și vină în ori, căci în chipul acesta primejduiește cel mai sigur cerc românesc de până acum.

Judece ori și cine: nu este dreaptă această judecată? Nu este destul de blând exprimată? Și n'au dreptul acești oameni, cari i-au dat o situație dlui Vaida, situație a cărei răspundere se răsfrișe și asupra or, să impună o linie de conduită deputatului lor? E adevărat că ziarul dlui Vaida își bate joc de acești „opt alegători”, dar câte nu face autorizat ca să mai ținem seamă și de ce face în acest caz. Bine au

făcut, deci, cei șapte alegători, că au ținut să adreseze o advertizare în public deputatului lor.

Rămâne însă o chestiune de ordin general care trebuie lămurită.

Alegătorii din cercul Arpașului amenință, sau mai bine zis prevestesc pierderea cercului Arpaș pentru partidul național dacă d. Vaida va continua cu „activitatea” dsale împotriva tuturor intereselor neamului. În felul acesta nu e însă pusă bine chestiunea și noi suntem siguri că și alegătorii cari au publicat scrisoarea în ziarul nostru, numai într'un suprem moment de supărare, au așezat pe hârtie această idee în directă contradicție cu chiar ideile lor. Nu, ori cât de mult ar persista d. Vaida în nefasta dsale „activitate” de până acum, cercul Arpașului nu va fi, căci nu poate să fie, pierdut pentru partidul național. D. Vaida, prin năsbâțiile pe cari le comite acum, numai lui își poate strica, numai pe el se poate nimici. Greșelile lui numai asupra lui se pot resfrînge. Cine poate identifica întreg cercul Arpașului cu d. Vaida, câtă vreme chiar alegătorii dsale îl desaproabă în public?

Dacă deputatul de astăzi al Arpașului va muri politicește, după cum trebuie să moară pe urma nenumăratelor lui poticneli prea vinovate, Românii alegători ai cercului Arpaș nu vor avea decât să se întristeze pentru moartea unui om, nu au decât să plângă pe urmele unei iluzii pierdute, într'un anumit moment, însă, când partidul național le-ar solicita voturile, ei nu pot și suntem siguri că nici nu ar putea să jertfească cauza națională din pricina dlui Dr. A. Vaida. Nu. D. Vaida nu este omul, cu a cărui pierdere, politica națională să simtă vr'o lipsă oare-care sau chiar un eventual dezastru. Despre aceasta se vor fi convins și cei șapte alegători, cari au publicat în ziarul nostru frumoasa și dreapta lor scrisoare deschisă.

† Dr. Alexandru Pop.

Din Blaj se anunță moartea subită a unui bărbat plin de merite și cunoscut în largi cercuri românești. Medicul Alexandru Pop, îngerul de pază a generații multe, cari s'au pârîndat la școlile noastre din Blaj, a fost răpit năpraznic din viață Mercuri în 17 Ianuarie, pe când se afla la un bolnav. Pe clădirile noastre publice din Blaj s'au arborat flamuri negre și întreg orașelul pare a sta sub impresia dureroasă a acestui deces. Adormitul în Domnul a fost una din figurile cele mai populare ale Blajului și la mormântul lui s'au vărsat, ieri Vineri, lacrimi adevărate.

Dr. Alexandru Pop, care a fost medicul arhidiecezei noastre unite și profesorul de igienă la așezămintele noastre școlare din Blaj, s'a născut în 1896 la Tohanul-vechiu. A urmat liceul la Brașov și Blaj, iar universitatea a terminat-o la Viena. Intors la Blaj a fost numit întâi medic arhidiecezan, apoi profesor de igienă la teologie și în urmă și la gimnaziu.

Familia defunctului a publicat următorul anunț funebru:

Subscriși cu inimă cernită de durere vestim tuturor rudeniilor și cunoscuților, trecerea la cele eterne a mult iubitului nostru soț, tată, frate și cumnat **Dr. Alexandru Pop**, medic arhidiecezan și profesor de igienă la instituturile din Blaj, membru în directorul Suluțan, membru pe viață al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, membru în consiliul municipal etc. întâmplată în mod subit, la 17 Ianuarie st. n. 3 ore d. a. în al 24-lea an al fericitei sale căsătorii și al 52-lea an al vieții sale plină de muncă stăruitoare, pusă în serviciul binelui public.

Rămășițele scumpului decedat se vor așeza spre odihna eternă în cimiterul comun gr.-cat. din loc. Vineri în 19 Ianuarie st. n. la ceasurile 2^{1/2} d. a.

Blaj, la 17 Ianuarie 1912.

În vece amintirea lui!

Camila Pop n. Nistor, soție. Valeria, Camila, Alexandru, Eugenia, Adrian, fiii și fiice. Maria Groza n. Pop. soră. Dr. Adrian Nistor, jude de tablă și soția. cumnați.

orbite goale în craniurile lor uscate. Între o halucinație și alta, privirile îi cădeau pe femeia de lângă el și se mira că o vedea așa nemișcată, ca un câne pe moarte. Femeia închisese ochii, și fața ei brăzdată în frunte și în bărbăie de tatuajuri negre, avea o expresie de ființă omenească istovită. Fusese femeie, surăse, iubise poate... Acum era un lucru atât de neînsemnat, atât de umilit. Lippiello se gândi că și dansa era pe moare, și în inimă simți un ce curios, la ideea că și acele figuri sălbatice, numite arabi, ierai ființe omenești...

Și iar îl cuprinsese visul... Își aduse aminte că azi era tocmai ziua de Anul-Nou: în tăcere i-se părea că aude sunând clopotele, că vede o masă pusă și lume împrejurul ei, că aude șgomote de pahare, și un glas dulce și plin de lacrimi zicând: „în sănătatea dragului meu”...

Atunci o tandrețe desolată îi umplu sufletul și gândindu-se cu drag la o mână care i-ar fi ridicat părul de pe frunte, murmură: Maria...

— Mariam, răspunse un glas ca un ecou.

Lippiello deschise ochii minat. Cine vorbise? Femeia își puse mâna pe piept și murmură

iar cu glas binișor și tremurat, ca scâncetul unui câne bătut: Mariam.

— Mariam, te chiamă Mariam!... zise rănitul. Mariam este Mariuccia!...

O clipă rămase tăcut. Așa dar, aceea vietate era o ființă omenească. Și ochii ei mari și dezoilați se rugau cu disperare, căutau pe fața străinului rănit, un semn de milă...

Lippiello se căznea să-și adune mințile risipite. Văzu iar morții dela Henni trecând încet pe dinaintea lui, doi câte doi, cu oasele lor uscate... și clopotele sunau în depărtarea întunecată.

Încet Lippiello trase baioneta din teacă.

Femeia închise ochii, și buzele îi tremurară. Binișor soldatul tăie frânghia sacului și cureau puștei. Armele căzură pe nisip cu un șgomot înfundat; pe urmă tăie frânghia ce-i legă brațele. Dansa se uită la el cu nespūsă mirare, și auzi din gura rănitului aceste cuvinte ciudate:

— Pleacă!...

Atunci porni ascultătoare. Soldatul o văzu pierind în negura din care eșise, ca o zdreanță luată de un râu turbure, și înainte de a o pierde din ochi, i-se păru că mai întoarse odată capul

spre el... Lippiello rămase singur, și liniștea pustului se făcu stăpână peste tot.

Luna seuita la pădurea nemișcată, ca un ochiu speriat. Pe sub palmieri, Lippiello vedea soldații morți, rezimați în pușcă, cum se uitau la el. Mantalele le spânzurau pe oasele lor goale, iar în fundul orbitelor lor, vedea o flacăară...

...Un șgomot confuz se apropie, lumini sparg întunerecul, și un glas strigă găfâind:

— Lippello!... Lippello!...

— Present! răspunse soldatul cu glas stins, și nu mai auzi nimic.

Când Tresa s'a dus să vadă pe Lippiello la Spitalul Militar, l'a întrebat cum a fugit prizoniera, și Lippiello povestindu-i cum se petrecuse lucrurile, se încurcă și rămase pe gânduri.

— Iești bun băiat, mă prostule, și când vei eși din spital, să nu-mi mai zici Tresa, de nu ți-oi plăti o sticlă cu vin de Trani, cum n'ai băut tu în viața ta.

pentru conformitate

J. T. Alian.

NEUMANN M.

CROITOR PENTRU DOMNI.

Furnisorul curții ces. regale și cameriale.

Costume: Frack, Smoking, Rendigol și Sagnet gata sau croite după măsură, fără obiecțiune, admirabil lucrate.

Magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe

ARAD

Scrisori din Iași.

Ger mare. — Eroism ostășesc.

Un adevărat ger de iarnă ne-a făcut să simțim într-adevăr desăvârșitul farmec al Crăciunului; gerul care să înghețe suflarea oamenilor, care să umfle apa peste matca riurilor, care să scormonească și să îndemne jivinele codrilor la drumul mare; frigul care cu cât te răzbate mai cumplit, cu atât te face să fii mai prevăzător în munca și hărnicia vieții.

Sunt trei ierni consecutive de când n'am avut vifornițe și tronane mari de zăpadă. Credeau unii chiar că ne scosesc primăverile mesfârșite ale Orientului cald și dulce-mirositor. Angrosiștii de blănuri și îmbrăcăminte groase începuseră să zărească spectrul odiosului faliment ruinător; agenții pentru confecționarea pălăriilor englezești de soare, a bluzelor albe și comode, a ghetelor cu bumbi și a pantofilor de plută, zoreau să și caute reprezentanți, vizând să ne transforme România în ținut și provincie demnă numai de încântat ochiul curiosului excursionist mondial!

O singură ambiție dumnezeiască a fost de-a epulbere ca cenușa, planurile economice ale atâtor financiarilor îndrăzneși! O singură coborâre banală de termometru ne-a amintit din nou vecimatatea vânturilor stăpânitoare de miază-noapte — de astfel e singura putere prin care Împăratul tuturor Rusiilor ne mai poate stăpâni și supuși chiar: supusul său crivăț de miază-noapte!

Ger mare! Cât de mulțumit se simte omul în odaia lui caldă, îngrijit și curat rânduită, împroaspătă cu miros de iarbă verde și rășină, odaia care-l face, nu să uite nenorocirile și sărăcia lipsiților de pâine și adepoet, cât să-l aducă a înțelege și prețui fericirea ce-l înconjoară.

Cât e de ambițios omul, cât de nășăbuite îi sunt poftetele, vanitățile, capriciile chiar; are de toate și ar vrea să aibă mai mult, e vesel și ar dori să fie și mai voios, e puternic și-ar năzui să domnească; — ambiție și vanitate de neputincios. Vine un moment de campănă adâncă, o clipă de tulburare supremă, o împrejurare nefastă care ne uimește, ne îndobitocțește, ne readuce și ne face să prețuim și să înțelegem zădărnicia și copilăria avântului nostru nesocotit.

Vine cu potop mare de ape, o secetă cumplită, o iarnă grea și viforoasă.

Din toate comorile avuției noastre, ce prețuim astăzi mai mult? de sigur nici odată capriciosul bibelou căpătat ca dar de ziua onomastică, nici odată elegantul baston cu mânerul de fildeș, serviciul de voiaj, sau crema favorită.

Ingrijorați, strânși cu toți ai casei într-o singură odaie, povestind și depănându-ne prin mîntea atâtea întâmplări triste din viața mare a semenilor noștri, îngrozindu-ne de puterea distrugătoare a elementului dezlănțuit, recunoscându-ne cu rușine aproape, prisosul de fericire în care trăim, suntem mulțumiți acum — am dori chiar ca o supremă ispășire — să nu găsim în casa noastră nimic alt, decât focul încălzitor din sobă și pâinea simplă de hrană. Am dori. Ne rușinăm și ne vedem vinovați în belșugul propriei noastre munci, belșug câștigat poate prin merit cinstit.

Privind ca dus de gânduri pâlpăirea focoașă a flăcărilor din gura sobei noastre, ne place — și-i place tânărului mai ales — să cerceteze cu mintea, închipuindu-și sărăcia atâtor bordee înghețate. Întâlnește în ele tânărul cu inimia topită în milă, figuri istovite de foame și frig, mâni vânoase altă dată, căzând acum neputincioase, fete mari visând în colțul lor de sărăcie învierea unor timpuri mai fericite, copii pe jumătate înghețați, mame desnădăjduite. Și elegantul tânăr de salon se înduicează. În sufletul lui sărac de emoțiuni alese se petrece o schimbare adâncă. Marioneta simte că se naște om... Și părăsindu-și obiect cu obiect, meret, ou cât închinuirea îi e mai bogată, zidește colea tânărul în fața sobei calde sărăcia sfâșietoare a vieții umile.

O da; acum înțelege rostul vieții sale, acuză simte chemarea sa în societate, revelația născută din eoul durerilor grozave l'a transformat în altul. De azi înainte va fi și e, ca atare. Sugerat aproape, hotărât în cumpănă purtării sale miloase, se scoală grăbit și pornește în oraș cu gând să ajute cu prisosință cel întâi să-

rac ce l'ar întâlni în cale. Abia iese în stradă, face câțiva pași și un grup vesel de prieteni îi așin calea, îl bat grăbiți peste umăr, îl ameteșc cu întrebările, îi amintesc seara de la care nu trebuie să lipsească, dumnișoara care-l așteaptă negreșit, poterul proiectat de acum cinci zile... și iată-l pe tânărul nostru care o clipă în urmă călca pe marginea prăpăstiei revoluționare, iată-l readus la realitatea vieții sale obișnuite.

Ger mare. Da ție cât mai mult. Numai el, nu mai grija și nevoia cumplită, nenorocirea continuă. ne poate înmuia inimile, ne poate ascuți mintea, ne poate oferi energia biruitoare de milă, adevăr și dreptate.

Ne vorbesc ziarele străine de clipe rare de eroism. Femeia și copiii cutărui păzitor de far, prin curajul lor nemărginit au salvat viața călătorilor nu știu câtor vapcare ce trebuiau să treacă în noaptea aceea pe dinaintea farului defectuos. Împlinirea strictă a datoriei a făcut pe soție să înălțare catastrofa inevitabilă și în același timp să scape viața bărbatului bolnav de moarte în odaia mică de sub piciorale farului. Un preot catolic azvârlindu-se în Sena a salvat viața a cinci francezi conaționali. — Clipe rare de eroism, momente strălucite de adâncă cumpănă a datoriei împlinite.

În țara noastră, în timpul de față, în orașul nostru, de zilele Crăciunului, în toiul viscozelor de deunazi, mi-a fost dat să prețuiesc clipele cumpănată ale aceleiași datorii sublimă.

Se împlinea a treia zi de când trenurile nu ne puteau aduce o veste de nădejde, toate liniile erau întroenite firile telegrafice lucrau cu greu, drumurile se închiseseră din toate părțile. Nu îndrăzneam nimeni să iasă peste barieră. Un oraș întreg de 70 de mii de oameni părea blocat în mijlocul unui imens ocean de omăt, bântuit din toate părțile de vânturi aspre și șuerătoare. Trei zile viața zbuciumată a unui târg mare, adormise. Cel din urmă om, săracul ulițelor lăaturalnice își găsisse un adăpost cald de odihnă și refugiu.

Pe o vreme ca asta, în toiul sărbătorilor de Crăciun — cele mai prăznuite sărbători ale Românilor — un ordin de chemare trebuia să aducă pe comendarii Regimentului nostru 13 la împlinirea datoriei lor de ostași. În trei zile toți tinerii trebuiau să se prezinte la companie.

E înduioșător de scris, mă simt mândru s'o spun tuturor, e un exemplu clasic de împlinirea oarbă a datoriei, de eroism sublim, franc, desăvârșit, e disciplină uimitoare, privilegiu bravilor noștri soldați cari n'au lipsit nici unul în ziua hotărâtoare la cazarmă. Toți, răzbătând eroic un viscol nebun, luptând cu un ger năprasnic și cu necunoașterea drumurilor înzăpezite — la Țurora un Român trecând o punte șubredă a căzut într-o mocirlă înzăpezită, în care și-a găsit moartea cu toate că nu intrase în ea decât până la genunchi; un băețan ducându-se până la stana tălăului său cu merinde din sat, a fost acoperit de omăt și omorât — înfruntând primejdia potaelor de lupi, s'au pogorât hotărâți, care de pe unde erau, din văi adânci, de prim șesuri întinse, din colnice adăpostite, din marginea pădurilor seculare, s'au coborât și mândri de împlinirea datoriei lor, au venit cu toți până la unul, la cazarmă. Ziarele Iașului n'au înregistrat acest act ales de eroism ostășesc. N'au făcut-o, pentru că — cinste soldaților noștri — n'au dat nici odată prilejul să se vorbească de oarecare neîndeplinire a datoriei de militar.

Dacă o amintesc eu, o fac pentru toți acei ce trăiesc departe de viața obiceiurilor noastre, o amintesc pentru dușmanii noștri, o amintesc pentru respectul și prudența cu care trebuie să privească un popor, adânc deprins în împlinirea datorii sale mari.

Corneliu Carp.

x Institutul de economii și ajutorare din Arad, ca tovarășie. (Aradi takarékos és segélyegylet mint szövetség) din str. Petőffi Nr. 1, deschide în 1912 a 31-a însoțire. Cine plătește pentru o depunere 50 de fileri săptămânal după șase ani economisește 156 cor., împărțindu-se și din câștigul tovarășiei, în proporția depunerii. Membrilor instituției se dă credit ieftin. Inscrierile se pot face dela 1 Ianuarie 1912, înainte de amiază dela 9—12, după amiază dela 3—5 ore. — Institutul de economii și ajutorare din Arad, Petőffi utca Nr. 1.

Cronică literară.

Cum s'a stricat limba românească?

De Dr. Al. Tălășescu.

(Urmare.)

Asasin. Este o anumită specie de ucigaș; cu alte cuvinte, nu este fiice ucigaș asasin. Cineva poate fi ucigaș fără voie, nu poate fi însă asasin fără voie. Asasinatul este întotdeauna însoțit de premeditare. Într-o luptă dreaptă, într-un duel urmat de omor, ucigașul nu eșe asasin cu tot caracterul premeditat a crimei. Pentru ca cineva să devie asasin trebuie să fie laș, să ucidă prin surprindere, pe ascuns. Să recunoaștem dar că asasinul, deși cuvânt nou e termen tehnic judiciar și social, pe care nu-l putem înlocui decât prin perifrazăre.

Abundență. Avem cuvântul undă, deci ceia ce se revarsă peste marginele normale este abundent. Cuvântul belșug este unguresc (böseg), ce ne-a fost transmis prin abundența pe care poporul român iobăgînd aducea ungurului. Cuvântul unguresc ne este neînțeles, el derivă dela bõ = larg, pe când cuvântul românesc abundență este înțeles de toți cari știu ce va să zică undă (val).

A afirma. D. Lahovary ne spune că acest cuvânt este îndecajuns exprimat prin a încredința, a adevăra. Aceasta este falș. Putem afirma ceva fără să putem încredința cu atât mai puțin a adevăra ceia ce am afirmat. Poate dsa confundă pe afirma cu confirma, care într-adevăr este o încredințare, o adevărire. Așadar confirmăm că dsa nu cunoaște înțelesul cuvântului a afirma, deci asupra necesității lui în limba noastră nici nu mai putem discuta.

Absență. Avem cuvântul undă, deci ceia ce lipsă e absentă. D. ex. „am lipsă de bani”, „îmi lipsesc boii din grajd”. Cine-i nebunul care să zică că-i absentează boii din grajd sau banii din pungă. Să definim dar vorba:

Absența este o lipsă a unei persoane din un anumit loc d. ex. dela serviciu dela școală. Nu este dar o stricare, ci o inavuțire a limbei. Absența fiind o nuanță, nici odată nu va scoate din limbă pe grecescul lipsă. Ar fi și mare păcat: „limba greacă fiind una din cele două mari idiome clasice” după cu m zice d. Lahovary și ar fi o mare apelișeală între greștii din țara rumunească, pentru o așa crimă grozavă.

Chitanța. Nu este întotdeauna adevărită, deoarece pot adevări multe lucruri, dar chitanță dăm numai când primim bani.

Cert, Certitudine. Este necesar pentru nuanțarea cuvântului sigur, siguranță.

Cert este sigur de ceva, dar a fi sigur de cineva nu este cert. Zicem: „Oare pot avea certitudinea că voi fi în siguranță la acel om? Și în românește, ca în latinește, certus nu este securus. De ce să mai discuăm dar?

Comerciu. Bine, aici are dreptate d. Lahovary că comerțu e negustorie. Decât că acest din urmă cuvânt are un înțeles mai modest în lumea mercantilă, negustorul însemnează un comerciant mai mic. Apoi comerțu cuprinde toate afacerile mari de bancă, comision, în cari nu intră vechiul înțeles de negoț. Răul zace în grandomania negustorilor cari acum toți voiesc să fie întitulați comercianți, întocmai cum toți bărbăbierii au devenit frizeri sau coafori, deși nici nu frizează, cu atât mai puțin coafează neavând clienți, ci numai clienți.

Conform, Conformitate. Nu este asemănat și asemănar. Cel asemănat poate fi nu întocmai la fel, pe când cel conform este de aceeași formă. Să ne conformăm dar lipsurilor din limba noastră și să le împlinim numai cu ce este frumos și de același suflet.

Consolare. Este mângăiere, dar nu toate mângăierile sunt consolări. D. ex.

„Nu-ți mângăia prea mult copiii, că îi strici și nime nu te va putea mângăia (consola) de nenorocirea lor.”

Vedem dar că mângăierea e și la bine și la rău, pe când consolarea e numai în nenorocire.

Consolarea conține în sine și subînțelesul nenocirei, așa că în literatură e cuvânt prețios și este mai muzical decât guturalul mângâiere.

Creator a crea. D. Lahovary ne pretinde a-l înlocui cu ziditor, fiindcă așa e scris în cărțile bisericești, fără să cerceteze dacă corespunde care acest înțeles al cuvântului zidi și cu spiritul limbii noastre.

A zidi înțelegem facerea unui zid din peatră și tencuială, adică un lucru manual. Pe când concepțiunea cuvântului a crea este tocmai lipsa de material brut. „Dumnezeu a făcut lumea din nimic!” „Cum a făcut-o?” „A zidit-o?” „Nu! A creat-o.” Așadar El este creatorul.

Ziditorul o fi poate în limba slavă cu înțeles mai abstract un meșter arhitect mai de seamă, dar noi, fiindcă avem substantivul zid, care e zidit de zidar, când zici că Dumnezeu a zidit lumea, parcă vine, fără să vrei, să ți-l înfățișezi cu sort și cu mistrea în mână lângă grămada de peatră și roaba cu mortar. Pe când pe Creatorul mi-l imaginez așa precum trebuie să fie: eșit El singur din neant și închegând lumile în jurul Său numai prin niște gesturi ale Sale. Lasă-me dar de Lahovary cu iluziunea noastră de Creator și să dăm mistria lui Moș-Gligore...

Consolidare, Solid. Zice să le înlocuim cu înțărire și tare. Da, însă... „zidul este tare fiind de peatră de granit, dar nu e solid fiindcă s'a lăsat a crăpat etc.”

„Ce cap solid!” Adecă ce minte sănătoasă. „Ce cap tare!” adecă ce încăpăținat (prost). „Consolidarea finanțelor; consolidarea proprietății terenurilor petrolifere etc. nu se pot traduce cu „întărirea”.

Danț. Este joc. Dar sunt multe jocuri fără să fie danțuri. În ori ce caz danțul nu este neologism. Așa se vede că d. Lahovary n'a „dânțuit danțul lui Isaia” căci n'ar fi luat danțul dela damse și n'ar fi pretins că Isaia să joace de ici încolo. Dar chiar de ar juca Isaia, danțul tot e necesar ca să fie deosebit de alte jocuri ca cel de cărți, de șach, de biliard, de popici, de minge de fotbal, de hobsleigh etc. — Valsul să-l dănuim căci tot mai bine este să bostonezi decât să joci la ruletă și la baccanat.

Divin = Dumnezeesc. Aici găsim aceiaș nuanțare de însemnătate pe care o au cuvintele noi. Când zicem dumnezeesc e ceva atât de perfect încât nu suferă nici o comparație deoarece ne gândim la Dumnezeu; pe când dacă zicem divin nu ne mai gândim la Dumnezeu tatăl, ci la o altă zeitate oarecare din lumea păgână, care în imaginațiunea noastră poate să existe în mod vag. „Corpus divin al femeii” negreșit se referă la un Venus, Juno, Minerva etc. sau că „vinul era o beutură divină” nu ne reamintim vinul dela Numta Galileii sau cea dela Cina cea de pe urmă, ci la șampania lui Bacchus, sau la cheful zeilor din Olymp. Când însă zicem de o fecioară că are suflet divin, în acest caz ne gândim la Maica Domnului.

Divin este o dublare a cuvântului Dumnezeesc cu rezervă pentru acest din urmă o pictate mai deosebită.

Dublu. Este și nu este îndoit, într-o cât acest din urmă cuvânt are și o altă însemnătate: o foaie de hârtie poate fi îndoită la un colț fără să fie dublă.

Nu avem acelaș cuvânt de apărare pentru „triplu” care întotdeauna este „întreit”.

(Va urma.)

x **Gustav Tátray** — Oradea-mare, str. Răkoczy, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpara lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

Povestiri de femei.

A rade a fi frumoasă.

UNGHIILE.

Adevăratele bijuterii naturale ale unei femei sunt unghiile. De un colorit roz ele trebuiesc tăiate în forma migdalei, să nu fie nici prea mari nici prea mici. În chip poetic ele ar putea fi comparate cu petalele trandafirilor. În josul lor semi-luna argintie trebuie să fie distinctă și frumos desinată. Unghiile frumoase nu trebuie să aibe petișoare albe oțetele de cari se bucură uneori femeile superstițioase. Carnea ce inconjoară unghiile trebuie să fie netedă, rotundă și fără pielți ridicate în sus.

Și pentruca să-ți păstrezi unghiile în felul acesta trebuie să ți-le îngrijești cu atenție în fiecare zi.

Desigur în decursul sfaturilor mele se vor ridica multe protestări. Că nu toate femeile au soarta uneia bine situate care se poate răsfăța în îngrijirile ființei ei, și mai ales că e vorba de amănunte ca și acele ale unghiilor sau altele. Că o femeie comună e destul dacă își poate îngriji de sănătate necum și de celelate artificii ale frumuseții. Dar tocmai de lipsa artificiilor e vorba și cum să se apere o femeie din vreme ca până la cel mai îndelungat timp cu putință să nu ajungă a face uz de ele. Pentru aceea orice femeie oricât de împovărată ar fi ea de grijile existenței trebuie să-și aibe în vedere pe lângă sănătate, cât de puțin și frumusețea ei. Și o femeie dacă ține la ea printre toate, poate ajunge câte puțin și la îngrijirile ce le necesită păstrarea sau parvenirea la frumusețe.

E bine dacă în general toate acestea sfaturi le veți pune în practică măcar odată pe săptămână.

Ori de câte ori vă spălați mâinile aveți grijă ca apa să fie caldută și bine săpunată. Aceasta contribuie la lustruirea unghiilor. Când vă stergeți întrebunțați mișcarea ca și când v'ati trage mânușile și aveți grijă să respingeți astfel piețița ce tinde mereu a crește în jos, peste unghie, acoperind albele semilune cari trebuiesc să fie lăstate în evidentă. Când unghiile sunt foarte murdare nu întrebunțați alt mijloc de curățire decât o perie deasă, bine imbibată cu săpun, după care odată uscate frecați-vi-le bine cu bucăți de lămâie, — apoi luați o bucățică de vată, muiată-o în apă oxigenată și fixați viguros exteriorul unghiei. Tot cu apă oxigenată vata înmuiată în ea, și înfășurată ușurel pe vârful unei scobitori, se curăță interiorul unghiilor, dacă aveți obiceiul să le purtați ceva mai lungi. Nu exagerați însă, în a purta unghii lungi e neestetice și apoi neîntreținându-le în perfectă albeață, și curățenie e tot ce poate fi mai respingător. Dacă unghiile vi-se rupe ușor, muiată-le din când în când în ulei de migdale, aceasta le ameliorează și le și face strălucitoare.

Ca să-ți îngrijești bine unghiile nu e necesar să ai nu știu câte feluri de instrumente. E suficient:

O periută deasă pentru săpunit unghiile.

O lamă de os foarte fină și flexibilă, o lustruitoare din piele de căprioară, două părechi de foarfece subțiri cu virful întors și cu pilă și o cutie cu praf pentru unghii.

Iată o excelentă rețetă pentru unghii, și care costă foarte puțin:

Cretă pulverisată	8 grame;
Acid boric pulverisat	8 grame;
Praf de talc	8 grame;
Tinctură de carmin	10 picături

Odată spălate și bine curățate mâinile și știți că aveți 5—6 ore când nu trebuie să mai umblați cu mâinile în umezală, curățiți-vă cu ajutorul lamei de os interiorul unghiilor, apoi cu un petecut de flanel pe care ați pus puțin din praful recomandat frecați unghiile. apoi luați lustruitoarea de piele de căprioară și forțați unghiile cu energie până ce vedeți că lucesc frumos.

În fiecare săptămână odată unghiile trebuiesc scrubate în forma migdalei și piliate în contur neted; dacă îndepărtarea naturală a pielții din josul unghiilor presându-o îndărăt, ori de câte ori vă stergeți, cu ajutorul prosopului, nu folosește ci se menține de-asupra unghiilor, uzați de foarfece. Cu virful lor și foarte ușor,

ca să nu forțați și să vă răniți, ridicați pielța și muiată-o de jur împrejur, apoi tot cu virful foarfecelor radeți ușurel suprafața unghiei la rădăcină. Imediat după operația aceasta muiată-le în apă caldută în care ați opit mai mult săpun, apoi uscați-le și le muiată din nou în ulei de migdale și lăsați-le să stea astfel cinci minute. Astfel îngrijite nu vă îndoiti că veți parveni să aveți cele mai frumoase unghii.

Va urma.

Viorica Dumbravă.

Scrisoare din Roma

Din război. — Italia pentru război. — Regele și doctorul. — Regina și Locotenentul. — Soldatul fotograf. — Excroherii în furnituri.

Roma, 10 Ianuarie 1912.

(Dela coresp nostru). — Știrile din Africa, teatrul războiului ce Italia duce în prezent cu Turcia, sunt de puțină însemnătate: dela luarea cu asalt al Cartierului general turc din oaza Ain-Zara, petrecută pe la începutul lui Decembrie, n'a mai fost nici o bătălie mare; de atunci încocoare n'au fost decât mici ciocniri între patrulare sau între mici detașamente de trupe cu pierderi neînsemnate atât dintr-o parte cât și din alta.

Aeroplanelle italiene își fac datoria lor, su-praveghind și spionând mișcările inamicului; cavaleria face câte o recunoaștere; statul major italian studiază, pregătește întărește pozițiile actuale.

Rare ori, o țară întreagă este cu tot sufletul prielnică unui război, cum este astăzi Italia.

Din toată peninsula, dela Alpi până la punctul cel mai extrem al triumphiului și frumuseții Siciliei, toată suflarea italiencască este pentru război, și poporul își trimite bucuros fii și urările lui de victorie soldaților, cari în deșertul nisipos al Africeii, se luptă voiniceste pentru gloria acestei Italiei nobile și nemuritoare, pe al cărui pământ a răsărit cel mai mare popor al globului cea mai falnică rasă: Romanii.

La rând cu palpatiunile neamului întreg, Familia Regală Italiană ia parte la ele, se interesează nu numai de cele mai mici amănunte ale mișcărilor armatei, dar și în mod vădit se pune în contract cu soldații, cari după ce au dat piept cu inamicul, raportând victorii și răni glorioase, au fost duși la spitale ca să-și îngrijească sănătatea.

Regele și Regina, au vizitat în mai multe rânduri spitalele militare, și în afară de sumele de bani ce au trimis, au pus la dispoziția serviciului sanitar splendidul și bogatul castel Regal dela Casserta (nu departe de Neapol), care a și fost transformat în spital; astfel că, pe sub boltile aurite, unde între stucurile artistice, maeștrii ai penelului au pictat opere de o adevărată valoare artistică, și între pereții lustruiți, de marmură colorată, paturile se înșiră unul lângă altul, cu soldați răniți, cari și-au expus viața pentru mărirea Italiei și pentru onoarea armatei și a Regelui lor.

Când a fost la Neapol, și după ce a vizitat toate sălile cu răniți, Regele Italiei a avut gentila inspirație să viziteze personal pe un doctor, care fusese rănit de arabi, pe când pansa niște soldați. Doctorul, care era de origină din Neapol, iera în casa sa, sub îngrijirile soției sale.

Când a ajuns Regele cu automobilul la casa în al cărei etaj al treilea locuiește doctorul rănit, portarul casei, deși știa de mai înainte de această înaltă vizită, și-a pierdut cumpătul, s'a zăpăcit în prezența Suveranului și n'a fost în stare să manevreze ascensorul.

Când a intrat în casa doctorului toată aranjată frumos cu flori și cu covoare cum se cuvine unui oaspe așa de sus pus, nevasta doctorului a început să plângă de emoție, iar rănitul, strîn-

Ludovic Faimann
croitor englezesc.

Recomandă atelierul său renumit în croiala hainelor, pardesiilor și paltoanelor. — Bogat asortiment în stoffe streine și indigene.
Serviciu prompt. — Prețuri ieftine!

Croitorie englezească
Lugoj, edificiul-Bazar,

gând mâna ce Regele îi întinse, n'a putut să scoată nici o vorbă, atât de mișcat era.

Iar Regina, s'a dus într'adins pe bordul unui vapor-spital, ca să vadă pe un locotenent care fusese rănit în lupta dela Siara-Siat. Locotenentului Regina Elena i-a dăruit o floare: dragălaş semn de atenție Suverană, pentru un rănit.

Nu numai în inimile celor ce au avut cinstea să primească vizitele Auguste ale Suveranilor Italiei au palpat de emoție și de orgoliu, dar în inimile tuturor locuitorilor Italiei, ecoul acestor gesturi frumoase, au mărit dragostea și stima de care acești Suverani populari se bucură printre supușii lor.

Iată un episod caracteristic, de dragostea de mare Suveranii Italiei se bucură: pe când vizitau o sală dintr'un spital militar din Neapol, un aghiotant al Regelui a băgat de seamă că un soldat rănit avea o atitudine ciudată și ascundea un obiect sub plapomă. Aghiotantul se duse la patul lui, și ridică învelitoarea după bolnav: soldatul ascundea o mașină fotografică, cu care voia să ia poza Suveranului, ca un suvenir al războiului și al vizitei Spitalului.

Și pe când inimile tuturor Italienilor sunt cu soldații ce se bat în Africa, pe când darurile și obolurile cetățenilor se trimit în mod spontan celor ce sunt departe, se găsec totuși multe persoane a căror purtare nu se poate califica, cari profită de ocazie și speculează într'un chip nedemn pe spinarea tinerilor, cari își varsă sângele lor pentru Patrie.

S'a descoperit la Neapol o vastă escrocherie, făcută de un grup de speculatori malonești în dăna aprovizionării armatei.

Se trimet în Africa boi și vaci cu sutele, ca să servească la masa trupei. Furnizorii acestor aprovizionări, au avut un contract cu Comandantul general din Africa, să vinză armatei carnea pe un preț convenit, dar cum vitele se trimet vii, se cântărea fiecare vită în parte și se plătea furnizorilor costul carnei vii, în chilograme.

Ce au făcut aceștia? Au supus vitele la un tratament special: 2—3 zile, le dădea de mâncare multă sare, și când sosea ziua ca vitele să treacă pe cântar, lise dădea să mănânce fân uscat, le dădea să bea o mare cantitate de apă, astfel că vitele în aceea jumătate de oră câșigau mult în greutate, iar furnizorii câștigau în aur, căci li-se plătea drept carne și apa și fânul ce vitele aveau în pânțele.

Alți furnizori, când ajungeau lăzile de zahăr și sacii de făină și de cafea în Africa, descărcau mai puțin, iar restul îl aduceau înapoi la Neapol și-l vindeau iar armatei.

Natural că în zăpăceala ce domnește în războiu, este ușor unui om necinstit să facă escrocherii ca celece vă pomenii. Acum totul s'a descoperit și cei vinovați au fost închiși, iar afacerile acestora au dat naștere la o explozie de indignare în tot publicul italian, mai ales că opinia publică italiană, toată este pentru războiul din Africa.

I. T. Alian.

Cronică externă

Disolvarea Camerei deputaților din Turcia. În senatul otoman s'a discutat disolvarea Camerei deputaților. Raportorul comisiunii senatoriale prin care se cere disolvarea n'a fost semnat decât numai de șapte din membrii comisiunii, deoarece ceilalți doi, fostul mare vizir Hussem Hilmi pașa și generalul Salih-pașa, au fost refuzat să-l adopte.

În cursul ședinței din Senat, membrii opoziției au făcut obstrucțiune prin lungi discursuri, dar miniștrii au stăruiat ca să încheie discuția.

La urmă s'a pronunțat disolvarea Camerei cu 39 de voturi contra 5 și o abținere.

În Cameră, hotărîrea senatului a fost primită de tinerii turci cu aplauze. Frunțașii opoziției erau foarte abătuți. Față de hotărîrea partidului comitetului de a face alegerile încă în cursul iernei, frunțașii o-

poziției sunt decizi să nu-și pună candidatura și să se abțină dela alegeri.

Hotărîrea senatului la nouile alegeri s'a telegrafiat imediat în toate vilaetele, până și în cele din Tripolis.

Războiul italo-turc. Din Tripolis se anunță: Trupele italiene însărcinate să apere lucrările de aducerea apei în oraș, au fost atacate de dușman care, în timpul nopții, cu toate măsurile de precauțiune luate, a isbutit să se ascundă în dosul unui zid ridicat de italieni.

Generalul Trombi trimițând câteva companii contra dușmanului, înamicul, care ocupase înălțimile până dincolo de un mic fort turcesc, a fost respins cu concursul artileriei. Fortul turcesc a fost luat cu asalt.

Un subofițer turc, singurul rămas în viață din toți atacării, a fost făcut prizonier.

Cadavrele celorlalți soldați și 17 cadavre de Beduini, au fost găsite în jurul fortului.

Turcii au fost urmăriți și au avut mui pierderi considerabile. Multe coloane dușmane au fost desameneza respinse. La ora 1 după amiază înamicul, vre-o 3000 oameni, era în retragere pe toată linia.

Pierderile italiene sunt 3 soldați morți și 7 răniți. Pierderile dușmanului sunt mari. S'a numărât pcate 100 morți părăsiți.

S'au capturat arme și muniții printre cari grenade de asvârlit cu mâna.

Expertiza.

Nu mai reiau cazul Vernescu-Cehan dela început, căci nu vreau să comunic și cetitorilor repulsiunea pe care o simt cu chestia aceasta de nimic pe care dnii dela „Românul” vreau să o facă interminabilă. Cetitorii îl cunosc. „Românul”, pe temeiul unei scrisori primită dela onorabilul Cehan, ni-a somat să supunem unei expertize cartă poștală a lui Cehan, pentrucă ea ar fi un fals. Am declarat atunci că corespondența se află în posesiunea mea, că i-o arăt cu plăcere oricui și că n'am nimic nici împotriva unei expertize, dar aceasta trebuie să se facă în prezența mea, vrînd cu alte cuvinte să spun că nu dau scrisoarea din mâinile mele. De atunci „Românul” aproape zi de zi mă somează în chestia expertizei. N'am putut răspunde, pentrucă deși cunosc bine scrisoarea lui Cehan, și îl cunosc mai ales de tot bine pe Cehan, nu sunt expert de profesie și, se putea și una ca asta, ca într'adevăr să fie la mijloc un fals, căci eu pe d. Vernescu nu'l cunosc, în viața mea n'am vorbit cu d-sa și dacă n'aș fi știut că a fost un an de zile șefredactorul „Românului”, care era în cea mai înaltă considerație a domnilor dela „Românul” pe care d. Goldis l-a purtat și pe la mese episcopoești și care, notați, când a plecat din redacție a plecat cu „asigurarea stimei și considerației redacției” poate aș fi luat chiar prealabil oarecari măsuri de precauție.

În orice caz nu am nici acum ulterior, nici un interes să apăr de un fals pe fostul șefredactor al „Românului”, dacă l-ar fi săvârșit, ca mă rog, să dovedesc că d. Goldis i-a plătit ori nu articolele lui Cehan, ori că Cehan e o canalie. Păstrez de altfel pentru mine și pentru alții toate scrisorile dlui Vernescu, câte ni-a trimis în această afacere.

Spre a ne convinge de autenticitatea cărții poștale, a doua zi, după ce am văzut că „Românul” persistă în cererea expertizei, m'am prezentat la expertul oficial acreditat pe lângă tribunalul din Arad, d. Almási Pál directorul școlii civile din Arad și i-am cerut o expertiză. D. Almási și-a terminat abea azi cercetarea. Cred că domnii dela „Românul”, n'au pierdut nimic așteptând. Iată rezultatul expertizei:

Irászakértői jegyzőkönyv.

Felvétellett Aradon, 1912 évi január hó 20.-án alulírott kir. törvényszéki meghitelt állandó írászakértő által.

Alulírott kir. tiszzi meghitelt állandó írászakértő Boku Szever szerkesztő ur felhívása és megbízása folytán az általa felmutatott „Al St. Vernescu Redactor la Románul” czimzéssel ellátott levelezőlapot megvizsgáltam sorra a kérdésére,

hogy a levelezőlapon levő szöveg írása egész terjedelmében egy kéztől származik-e vagy nem, azt a határozott véleményt adom, hogy igenis a kérdéses levelezőlapon levő szövegnek az írása egész terjedelmében egy kéztől származik,

mert a levelezőlapon levő szövegnek az írása minden sorában és minden szavában egyöntetű; a betűk állása, a betűknek szerkesztése, a vonalak árnyalása teljesen megegyező.

Az írásnak egyik kiválóan jellemző sajátága, hogy a szavak végén levő i, n, m, t-betűk egy-egy eset kivételével kuszán végződnek, vagyis nélkülözik a jobbra hajló befejező vonást, amely jellegzetesség az egész szövegen keresztül egyformán megvan.

Kmf. t.

Almási Pál

kir. tiszzi irászakértő.

In traducere românească:

Proces verbal,

Dresat în Arad, la 20 Ianuarie 1912, prin subscribul, expert acreditat și permanent al tribunalului regesc.

Subscribul, expert permanent și acreditat al tribunalului regesc, în urma cererii și încredințării dlui Sever Bocu, redactor, am examinat cartă poștală arătată de d-sa și adresată „Al. St. Vernescu, Redactor la Románul” și la întrebarea că scrisoarea de pe cartă precede în întregime dela o singură persoană, răspund cu părerea mea hotărîită că, da, scrisoarea de pe numita cartă poștală este în întregime a unui singur om,

pentrucă:

textul cărții poștale în fiecare rind și fiecare cuvânt al lui este uniform; poziția literilor, redactarea lor, umbra liniilor este absolut omogenă.

O însușire deosebit de caracteristică a acestei scrisori este că literile i, n, m, t, aflându-se la sfârșitul cuvintelor, cu puține excepții, se termină redefinit, adică sunt lipsite de linia curbată spre dreapta, în care trebuie să se termine, care caracteristică se observă deopotrivă în întreg textul.

Almási Pál, m. p.

expert grafolog al tribunalului regesc.

Sunt mulțamiți acum domnii dela „Românul”? Este ori nu este fals și care este sancțiunea noii constatări? Întrebăm aceasta nu de altceva decât că cu gluma lor ni-au mai făcut 20 cor. cheltuieli. Și atâta nu-i vrednic întreg capul lui Cehan. De altfel tribunalul le stă și d'aci încolo la dispoziție, căci falșurile sunt delictate ordinare, justițiabile de tribunale, poftescă acolo, dacă într'adevăr au avut ori mai au îndoieli. Eu le voi sta și acolo în ajutor să dovedescă ce pot. Să o facă însă pe cheltiala proprie nu pe a noastră.

Arad, 20 Ianuarie 1912.

Sever Bocu,

Invitare la abonament.

— Abonați „Tribuna”. —

Acel intim și călduros contact sufletesc ce s'a stabilit între „Tribuna” și cetitorii ei, ne îndeamnă să ne îndreptăm cu încredere și dragoste acum în pragul unui nou an, către publicul nostru ceitor, care prin alipirea și devotamentul său statornic către „Tribuna” a făcut din ea unul din factorii de căpetenie ai vieții noastre publice. Suntem convingși, că nu prin noi, ci prin publicul ei cetitor și-a dobândit „Tribuna” această importanță. Căci acest public este elita intelectualității românești, care a fost totdeauna accesibilă ideilor de înaintare și de progres. Aceasta intelectualitate se inspiră, din cele mai avansate ideale în politică și din cea mai curată concepție naționalistă în literatură. „Tribuna” este expresia fidelă a acestei intelectualități, dela aceasta primindu-și toată puterea, dragostea și îndemnul de a se face vestitoarea tuturor dorințelor, gândurilor, speranțelor și luptelor naționale. Cu rădăcinile seborite adânc în conștiința mai bună a neamului ea a rezistat tuturor persecuțiilor vrăjmașului firos, plătiind cea mai onorifică contribuție de sânge în cursul anilor și a înfrunat toate viforele calomniilor, minciunilor și bârfelilor deslănțuite de un an încoace împotriva ei. Ea este termometrul puterii de reacțiune a poporului nostru în procesul permanent, de fiecare clipă al triumfului valorilor morale și ideale asupra valorilor în curs, al prime-

mi și reînnoiri prin idei și oameni, proces care nu înțelege niciodată la popoarele în care e viu pulsul vieții. În viața unui popor, a unui partid se pot aduna multe rele, multe păcate și neajunsuri, motiv de desperare ar fi numai atunci când n'ar exista o reacțiune destul de puternică de a lupta pentru stăpînire.

„Tribuna” intrupează ideea acestei reacțiuni a puterii de viață a poporului nostru și apelează azi mai mult ca ori când la sprijinul cetitorilor ei, care pot prinde în toată intensitatea lor fenomenele actuale din viața noastră publică.

Deschidem abonament nou la „Tribuna”:

Pe un an	28 cor.
Pe jumătate an	14 cor.
Pe o lună	2.40 cor.

Pentru România și străinătate 40 franci.

Din Blaj.

Zile de iarnă. — Crăciunul. — Revelionul. — Unele-Altele.

Ianuarie 17 1912.

S'a împlinit o săptămână de când iarna adevărată s'a înstăpănit cu toată puterea peste Blaj și împrejurimi, până departe, în nemărginire.

— Era un noroi enorm, împrescau roatele trăsurilor pe trecători, când într'un amurg, pe la aprinsul luminărilor, s'a pornit domol o fulgure; la început fulgi mari-rari, apoi tot mai deși, tot mai deși și în cele din urmă fulgurea a ajuns la fel e' o uriașă roire de fluturi argintii...

Dimineața zăpada moale ca puful, era de două palmi dela pământ, iar astăzi scârțâie discret sub pașii tari. Trecătorii umblă grăbiți pe uliți, sămiile lunecă ușoare împrăștiindu-și până departe clinchetele de zurgălăi și clopoțele, cu vorovirile multe, în limba lor ciudată, neînțeleasă.

Târnavă a înghețat tun, patinele sclipesc în scăpărări răzlete și părechi de vieți tinere alunecă mândre, alături de băieții veseli, gălăgioși...

Crăciunul a fost aspru și așa am avut prilejul de-a gusta câte-va momente din datinele aflătoare în Blaj și jur...

În ziua întâie o mulțime de grupuri „Copii-Crai, s'au arătat pe uliți ici-colo... Iți era mai mare dragul privindu-i în naivitatea lor nevinovată așezată în poziție dreaptă, înaintând în pas milităresc... cu chiverele împopotonate pe cap, cu costumele multi-culore, cu bărbile de călți până la brîu și cu săbiile de lemn în teți strașnice de carton.

N'a lipsit nici „Turca” cu notele ei barbare...

— A doua zi a fost seară teatrală împreună cu dans, aranjată de societatea meseriașilor.

S'au jucat piesele: „Milo Director” comedie cu cântece de V. Alecsandri și „Rusaliile” vodevil tot de V. Alecsandri. Piesele au succes — și nu exagerez — foarte bine. Diletanții, toți meseriași, peste așteptările noastre, și-au achitat pe deplin rolurile... E de sigur un pas acesta care e spre cinstea și lauda meseriașilor noștri, cari de când au în frunte pe vrednicul president G. Precup au făcut progrese mari în toate direcțiile.

În preseara de Sân-Văsai s'a ținut apoi obiceiul Revelion, la care au luat parte foarte multe familii ale elitei blăjene. Revelionul s'a serbat cu un program bogat și frumos. S'a executat la pian o bucată din *Rossini*, de către maestrul *Murășan* și fiica d-sale *Lucia*, cu adevărată artă...

S'a cetit „o lectură interesantă” actualizată de profesorul V. Suci, cu un fin umor. Momentele bine prinse au stărnit multă voie bună...

Dragălaș a declamat d-șoara *Miți Pop* o bucată din St. O. Iosif și un fragment din „Înșiră-te Mărgărite” cunoscuta fcerie a dlui V. Eftimiu...

„Măr de aur, măr de aur,

Cine îmi va fi alesul?...

Cu puternica-i voce de bariton a impus foarte mult clericul G. Patacki, încântându-ne cu două bucăți, dar mai ales cu doina: *Așa-mi trec zilele mele...*

S'a mai cântat apoi de către domnișoara *Lucia Murășan* și d-șoara *Muntean*.

Punctul din urmă a fost piesa: „Nevasta lui *Cerceluș*” de P. Locusteanu... Diletanții și-au achitat pe deplin rolul și piesa a succes bine...

La ora douăsprezece și-a ridicat glasul dl A. Ciato salutând pe toți și poftind tuturor „An nou fericit...”

În fine mesele s'au spart și s'a început dansul, care a durat până la ora 3^{1/2} dimineața...

Nu pot fi trecute cu vederea, atât pentru apariția lor aleasă, cât și pentru frumsețea toaletelor cu gust în cari s'au știut prezenta, d-șoarele: *Muntean, Irina, Alma și Tiți Hodoș...*

La revelion s'a atins și chestia „Tribuna-Românul” în „lectura interesantă” a dlui profesor V. Suci. Chestia aceasta însă, poate pentru că e așa de gingașă, ori poate din alte motive s'a marginit numai în cadrele amintitei lecturi, fără ca să se continue și în discuție sub clinchetul paharelor...

Medicul diecozan Dr. A. Pop a murit în mod repent în momentul când se pregătea la vizitarea unui pacient orășan. Blajul a pierdut pe un medic rar și multe familii pe un binefăcător...

„Revista politică și literară” din loc, cu întâiu Martie va apărea de două ori pe lună. Partea literară o va conduce dl Al. Ciura... Toate ca toate, numai dacă n'ar mai ieși așa de ciudat: la trei luni odată, făcând în patru ani, abia trei încheiați...

Diminecă își vor continua seriile de serate întrerupte atât „Reuniunea femeilor române” cât și a meseriașilor. *Ciresp.*

Bulgaria politică în 1911

În tot cursul anului 1911, precum de altfel a fost și în cei precedenți, Bulgaria a zăcut neconținut de frigurile războiului din cauză că nici odată nu se știa ce va aduce a doua zi. Deși curentul războiului este puternic și susținut de o bună parte din masa poporului, care de veacuri este deprinsă să creadă că e o sfântă datorie ca bulgarul să lupte contra turcilor, totuși guvernele — căci două guverne au cărmuit destinele Bulgariei în cursul acestui an — au crezut necesar să evite cu orice preț disputa pe calca armelor, ca una ce este primejdioasă și în cele mai multe cazuri nefolositoare statelor mici.

Aceasta este în primul rând cauza pentru care Bulgaria s'a ferit să ceară de multe ori și satisfacție pentru atingerea prestigiului regatului și chiar violarea teritorului de către trupele ce făceau paza graniței.

În cursul anului 1911 s'au întâmplat de mai multe ori ciocniri sângeroase între patrurilele din ambele părți, s'au ucis mai mulți soldați bulgari și chiar un locotenent, dar cu toate acestea „pulberăria care așteaptă să izbucnească în atingerea scânteiei” n'a luat foc.

În 1911 politicienii bulgari au fost tot timpul urmăriți de ideea convențiunei secrete turco-române, și cu toată desmintirea presei noastre și declarațiunea guvernului bulgar în Söbranie, că ia notă de această desmintire și că se încrede în ea, totuși ori de câte ori a fost vorba să întreprindă vre-o mișcare contra turcilor, a făcut-o cu rezervă și tactică, lucrînd cu atențiunea încordată în două direcțiuni. Dovada cea mai bună despre aceasta, este faptul că atunci când au vrut să facă o manevră divizionară la granița turcească, n'au putut s'o facă pe aceasta — ori care ar fi fost cauza — au renunțat și la cealaltă.

În privința Macedoniei guvernul bulgar întotdeauna a căutat să fie corect față de guvernul turcesc, deși bandele au adus prinosul lor de jertfe omenești, atacând sate turcești și având ciocniri chiar cu trupele regulate. Aceste bande însă, erau susținute de bulgari pe cale particulară, — cel puțin nu s'a putut dovedi contrariul — iar guvernul a fost nevoit în toamnă, chiar să ia măsuri serioase împotriva macedonenilor din Bulgaria, care îl desasparasă cu pretențiunile lor periculoase și chiar nerealizabile.

Acestea, în ce privește raporturile Bulgariei cu Turcia.

Față de România, în tot timpul anului 1911 raporturile guvernului bulgar au fost corecte iar în unele ocazii chiar curtenitoare. Este suficient să menționăm faptul cum fostul nostru ministru la Sofia, d. Diamandi, a fost sărbători

la plecarea d-sale din Bulgaria și onorat cu cel mai ales ordin de cătră regele Ferdinand.

Nu acelaș lucru avem de spus însă și despre presa bulgară. Aceasta a pândit întotdeauna momentul ca să ne atace și să sădească în inima poporului și guvernului Bulgar ura contra României. Dar de-ar fi fost cel puțin convingătoare sau alese articolele cari brăzdau foile sofiste! Nu cele mai multe din ele erau calomnioase, debitate într'un limbaj vulgar, prea puțin gazetăresc. Noi am reprodus ca curiozitate, o bună parte din aceste articole. De altfel, guvernul bulgar, ca și cel român n'au fost de k e influențate de tonul presei și raporturile diplomatice s'au menținut merou corecte.

Afară de Turcia și România, diplomația bulgară a avut, în cursul anului 1911 de lucru cu Rusia, tutoarea naturală a Bulgariei, și cu Austro-Ungaria, care, după cât se pare, va începe de acum înainte să tuteleze actele politice ale Bulgariei. În 1911, cu toate că doi miniștri bulgari au fost în două rânduri la Petersburg, cu toate că prințul moștenitor Boris a reprezentat pe regele Ferdinand la inaugurarea monumentului țarului Alexandru III Liberatorul, dându-i-se o deosebită atențiune de cătră Țar și întreaga lume politică, totuși se vede că guvernele au fost mai puțin filoruse ca altă dată și că au fost înclinate să asculte mai mult de interesele Bulgariei decât de sfaturile venite dela Petersburg.

De altfel lucrul se adeverește cu prisosință prin cele câteva vizite ale regelui Ferdinand la Viena, și apoi după svonorile lansate de presă și nedesmintite încă de guvernul bulgar, că s'ar fi încheiat o alianță secretă bulgaro-austro-ungară cu privire la aranjarea afacerilor în Balcani. Din acest punct de vedere, anul 1911 a avut darul de a desjuga pe bulgari dela carul politicii rusești și a-i apropia — cel puțin deocamdată — de acela al politicii austro-ungare. „Seara”.

INFORMAȚII.

A R A D, 20 Ianuarie n. 1912

Autorizate...

Robespierre a părăsit Aradul. Cine are obiceiul să cetească „Românul” a putut observa în vremea din urmă că acest organ suferă. De multe ori ne-am întrebat și noi: Pentru ce suferă organul? — Mister, a fost răspunsul tuturor cari se preocupau de boala lui. Bine-bine, dar organul suferă! — Oamenii dădeau din umeri și închideau ochii nedumeriți.

Chinuiți de taina aceasta — prin tragere de sorti — am triuis un redactor al nostru într'u explorare.

Nu povestim toate amănuntele, publicăm numai partea din urmă a raportului redactorului nostru.

„Eri la ora cinci mă aflam pe peronul gării din Arad. În ușa unui vagon am zărit pe Robespierre travestit în avocat român din Hațeg. Avea plete, se uita crunt — voia să fie grav — și mi-se pare că schița un gest de retor, un gest pe care îl studiase pentru revelionul... lor și pe care, să știți, îl veți vedea la proxima adunare populară. Trenul pleca și redactorii „Românului”, cu pălăriile în mână, salutau pe Robespierre care părăsea Aradul.

Pierdut în contemplația acestei scene, deodată m'a isbit în urechi șuerul acceleratului care venea... din Viena.

Mă uit, adicățile cine se cobora dintr'un compartiment clasa II-a? — D. Vasile Goldiș. Venea dela serbările „României June”. Și el era crunt. Imi părea că mesteca printre dinți un „hai sictir”. Redactorii autorizați în corpore, fuga spre domnul director.

— Ce-i cu voi, nenorociților? Sunteți bolnavi?

— Domnule director... Robespierre... Bontescu... Robespierre... s'a dus. Era să ne ridice nivelecul....

Toți izbucniră într'un behăt de plâns convulsiv. Atâta știu, căci pe urmă m'am mai cam dus, zăria la marginea orizontului un baros enorm, care se apropia cu iuteala fulgerului de mine”. Y.

— **Școala de menaj din Sibiu.** Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra prospectului Școalei de menaj din Sibiu, publicat în nrul 286 al ziarului nostru, și în special asupra cursului de bucătărie fină, care se începe la 1 Febr. n. a. c. și asupra căruia se găsesc în prospectul publicat, toate lămuririle.

— **Dar bisericii.** În numele comitetului parohial din Ciucea vii prin acasă a aduce cele mai sincere mulțumiri Doamnei preotese Analia Balta, care din simțăminte bune creștinești a binevoit a dona sf. noastre biserici un patrafir și felon negru, în preț de 60 cor.

Rugând pe bunul Dumnezeu ca din darurile sale cele bogate să-i răsplătească pentru aceasta faptă nobilă." Ciucea, 3 Ianuarie 1912. Teodor Nicoară episcop prim.

— **Reprezentare teatrală în Bistrița.** La 26 Decembrie v. (8 Ianuarie n.) a doua zi de Crăciun, țărani români din Bistrița au dat o reprezentare teatrală jucând piesele „Otravă femeiească” și „Dragostea adevărată”. Sala cea mare a „Gewerbeverein” a fost aproape goală; foarte puțin public a ascultat arta română. Intelligența noastră deși e în număr considerabil, de astă dată a lipsi total. Dintre cei veniți din depărtări am remarcat pe d. deputat Dr. Teodor Mihali cu soția, iar din Bistrița pe d. Dr. G. Tripon cu soția, d. Dr. I. Pop cu soția, d. Dr. A. Pop cu soția, d. protopop G. Stanciu și d. Dr. P. Poruțiu. Ambele piese au fost bineșor preluate. Obșervăm însă, că din lipsa regisrilor, în provincie bucatăle nu reușesc așa cum ar fi de dorit. Totul ce s'a făcut și până acum se atribuie zelosului învățător local T. A. Bogdan care între grele împrejurări cu cea mai mare dragoste luptă pentru interesele binelui obștesc. După reprezentare a urmat dans. — L. P.

— † **Letiția Popovici n. Todescu,** soția dlui protopop Ioan Popovici din Geoagiu-suseni, a răpusat la 4 (17) Ianuarie. În mormântarea ei a avut loc la 19 Ianuarie n. în cimitirul gr. ort. din Geoagiu.

Trimitem în tristatei familii condolențele noastre sincere.

— **Nou consul austro-ungar la București.** Baronul Jules de Bornemisza a fost numit consul al Austro-Ungariei la București.

— **Erata.** În foiletonul nostru (nr. 2, coloana a treia, sus) este a se citi: „pe cari le-am îmbrățiat prietiniilor și câtorva din bărbații noștri conducători.”

— **Nou avocat român.** D. Dr. Alexe Boțioc, fiul vrednicului învățător în pensie d. Augustin Boțioc, a făcut examenul de liberă practică avocațială (censura) înaintea comisiei din Târgul-Mureșului.

Trimitem vouă avocat sincerile noastre urări de bine.

— **Biblioteca Academiei Române.** În anul 1911 s'au consultat 29.813 volume și broșuri, tipărite de către 9491 cetători; 4464 manuscrise, 38.755 documente; 1.153 cărți vechi (1508—1830) au fost comunicate la 2325 cetători.

Colecțiunile Bibliotecii au sporit în această lună cu 5680 volume și broșuri, 2420 numere de reviste române, 2.209 reviste străine, 35 atlase și hărți 39 stampe și portrete, 55 volume manuscrise, 2333 documente, 36 fotografii, 13 albume, 8772 foi volante 5 note muzicale și 1837 monede și obiecte de mazăn.

Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărțile tipărite de la 8 dimineața până la 6 seara, pentru manuscrise și documente de la 8 la 12 și de la 1 la 6.

— **Concurs.** Pentru confirmarea a 20 locuri libere la „Masa studenților academici Dr. Aurel Mureșianu” din Cluj sunt a se înainta petițiile până în 25 Ianuarie 1912 n. la domnul rector al mesei Petru Simu, Cluj Jókai utca 6.

Petițiile au să fie însoțite de următoarele documente: a) indice sau atestat de maturitate, b) atestat despre starea materială proprie și a părinților precum și despre numărul membrilor familiei, c) declarațiune dacă au vre-un stipendiu sau nu.

Beneficiații din semestrul prim, cari au satisfăcut condițiilor vor fi preferați. — Direcțiunea institutului „Economul”.

— **Arrestarea unui pericolos escroc.** Se anunță din Roma: Poliția din Roma a arestat pe escrocul internațional Gindri care deghizat ca preot, și sub nume false, precum și sub numele monsignorului Gianito de Belmonte, a estorsat mari sume clericilor superiori. Intre cei înșelați se află chiar papa.

„Giornale d'Italia” asigură că Gindri a înșelat Vaticanul cu enorma sumă de un milion și jumătate. Escrocul a petrecut multă vreme prin Franța, Germania și Austria, unde e urmărit de poliție. Asupra lui s'au găsit mari sume de bani și bijuterii prețioase.

El a declarat că a escrocat numai persoane cari dispun de mari averi, și n'a luat nici odată sume mai mici de 1000 lei.

— **Reabilitarea lui Turpin.** Celerul inventator al Melinitei, al celui mai puternic explosiv cunoscut până acuma, fiind frustrat de Stat-majorul francez de roadele muncii sale, a venit din cauza aceasta în conflict cu Statul francez.

Dar, ca cel mai slab, a fost condamnat la 5 ani închisoare, pentru că a comunicat unui Stat

inamic secretul invențiunii sale. Dar dacă probații din Stat-majorul francez și-au însușit invențiunea, trebuia Turpin să se lase să moară de foame? De sigur nu. Așa a judecat și tribunalul civil de Seine, care a reabilitat pe Turpin și a condamnat la o sută de mii de franci despăgubire Statul francez. Prin sentința aceasta i-s'a adus o mică reparațiune enormelor pierderi ce a avut a suferi genialul inventator.

— **Statistica gintei slave.** Profesorul Floriskij din Kiev a publicat nu de mult un studiu etnografic asupra popoarelor slave. Iată unele date concernând statistica acestor popoare, date scoase din acte oficiale pe anul 1911. Există așa dară:

69,500.000	roșiani (moseeli sau ruși mari);
33,100.000	ruși (ruși mici);
7,400.000	(numiți ruși albi);
5,700.000	bulgari;
9,773.000	sârbi și chorwați;
1,500.000	slavoni;
7,500.000	bohemi (cehi);
2,740.000	slovaci;
157.000	sârbi lotiși;
370.000	cașubi;
21,700.000	poloni.
159,440.000	slavi.

Dintre aceștia 37,300.000 se țin de religionea catolică; restul de confesiunea gr.orientală. Catolicii trag la diferite popoare și anume: 21 mil. 150.000 poloni; 7,250.000 bohemi; 2,000.000 slovaci; 3,450.000 sârbi și chorwați; 1,480.000 sloveni; 1,500.000 ruși; 345.000 cașubi; 50.000 bulgari și 15.000 sârbi lotiși.

— **Paludismul în România.** După o statistică întocmită la direcțiunea generală a serviciului sanitar, în cursul anului 1910, s'au constatat 91,064 bolnavi de paludism din cari 66,755 în comunele rurale și 24,309 în comunele urbane.

Dacă se compară aceste date cu cifrele obținute în cei doi ani din trecut, se constată că paludismul se întinde în populație. Așa în 1909 numărul bolnavilor de paludism era de 78.347, iar în 1908 de 63.739.

Din aceștia în 1910, au fost tratați în spitale rurale 3.461 și consultați acasă 53.893 iar la orașe s'au tratat în spitale 2.087 iar acasă 18.098 de bolnavi.

Numărul cazurilor mortale de paludism a fost în anul 1910 de 151 la orașe și 8 la spitale.

Se știe că încă din anul 1909, direcțiunea generală a serviciului sanitar a început o campanie sistematică pentru combaterea malariei prin metodele impaludate.

Leon Tolstol.

200

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Poate că toamă oamenii pe cari îi întâlnise vor fi Joviți de moarte. Și de ce se gândesc ei cu totul la altceva decât la moarte?

Și deodată printr'o misterioasă asociațiune de idei, el își închipui descinderea dela Mojaisk, cărăle cu răniți, sunetele de clopot, razele oblice ale soarelui și cântecele soldaților din cavalerie.

Pierre se îndreptă spre Tatarinova. În fața unei case boierești erau echipajii, cară și o mulțime de vizitavi și de santinele.

Acolo locuia Serenissimul. Dar când se prezentă Pierre, toată lumea era afară pentru a asista la o rugăciune publică. Pierre își urmă drumul spre coline.

Când ajunse în mica stradă a satului, el zări pentru întâia oară moșierii militieni cu crucile cusute pe căciuli și îmbrăcații cu haine albe. Ei rideau și strigau, tot lucrând din răspuțeri pe un deluleț acoperit cu iarbă. Unii săpau pământul, alții juceau pământul scos, în altă parte. Doi ofițeri supraveghiau lucrările.

Văzând pe acei moșieri cari se amuzau încă în noua lor viață, Pierre își aminti de cuvintele moșierului din Mojaisk, și el înțelese ce a voit să explice soldatul prin aceste cuvinte: „Vor să omoară întreg poporul”. Vederea acestor țărani bărboși cari lucrau pe câmpul de bătaie cu cismele lor uniforme, cu gâtul lor asudat în dosul gulerilor deschiate ale cămășilor lor, cari lăsau

să se vadă clavicula sub pielea lor arsă de soare, îl impresionă așa de mult pe Pierre, încât abia atunci pricepu el solemnitatea și importanța momentului.

El se dete jos din trăsură și se urcă pe colina după care, după spusa medicului, putea îmbrățișa întreg câmpul de bătaie. Ceașurile erau unsprezece înainte de amiază. Soarele prin aerul curat, o vastă panoramă, ce se desfășura în formă de amfiteatru drept în fața sa. Sus, și la stânga acestui amfiteatru șerpuia drumul cel mare spre Smolensk, care traversa un sat cu biserică albă, așezat la o distanță de cinci sute de metri de colină.

Era Borodino.

Cotea, în dosul satului, mâna către o punte și se urca din ce în ce mai repede spre satul Valnevo, unde se afla Napoleon.

Tot cecace vedea Pierre la dreapta și la stânga, era așa de nelămurit, încât nu răspundea de fel la ideia pe care și-o făcuse el despre un câmp de bătaie. Pretutindeni se zăreau câmpii, livezi, trupe, păduri, fum de bivuaș, sate, coline, riușoare și cu toată silința ce și-o dădea, nu putea descoperi nici o poziție în acest peisaj animat. Nici nu putea distinge măcar armata rusă de cea franceză.

„Il voi cerceta pe vre-un om competent!” gândi el. Și se adresă unui ofițer care privea statura lui colosală cu un aer curios.

— Dați-mi voie să vă întreb, care este satul acela, dreptînainte?

— Burdino, nu este așa? zise ofițerul, adresându-se unui camarad.

— Borodino, îl corectă acesta.

Ofițerul care era mulțumit că stă de vorbă cu cineva se apropie de Pierre.

— Ai noștri sunt acolo? întrebă Bezukhow.

— Da, și acolo, ceva mai departe, sunt francezii.

— Unde, unde sunt? întrebă Pierre.

— Dar se văd foarte bine cu ochii liberi, priviți! Ofițerul arătă înspre fumul care se vedea la stânga pe malul celalalt al riuului, și chipul lui luă deodată aceea expresie serioasă și severă pe care Pierre o remarcase deja la mulți militari pe cari îi întâlnise.

— A! aceștia sunt francezii. Și colo jos?

Pierre arătă colina din partea stângă, unde se vedeau trupe.

— Sunt ai noștri.

— A! aceștia sunt ai noștri! Dar dincolo?...

Pierre arătă o altă colină mai departe, lângă un sat și pe vârful căreia se înălța un pom. Era reduta Sevardino.

— Acolo e tot inamicul. Eri, reduta aceasta era a noastră; azi e în mâna francezilor.

— În acest caz, care este poziția noastră?

— Poziția? făcu ofițerul cu un zîmbet mulțumit. Vă pot explica aceasta în mod foarte precis, pentru-că eu am ridicat toate aceste forturi.

„Centrul nostru este aici la Borodino, și colo, vedeți unde se zăresc încă niște claie de fân, acolo este puntea. Acesta este centrul nostru. Flancul nostru drept este colo, înspre Moskova. Am înălțat acolo trei redute foarte puternice... Cât privește flancul stâng, el este mai greu de explicat. Eri, flancul nostru stâng era acolo, la Sevardino, în locul unde vedeți stejarul acela. Și acum, am strins aripa stângă. Vedeți fumul acela? Este satul Semionowskue, și în partea cealaltă, se află colina Raievski. Dar eu nu cred că bătaia să aibă loc aci. Sunt sigur că dușmanul va trece în partea dreaptă a Moskovei. Dealtfel, ori unde ar avea loc lupta, mulți dintre noi nu vor vedea ziua de mâine.

(Va urma.)

— Ziarul „Tribuna” se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc” Calea Victoriei No 107.

— Morgan cavaler al legiunii de onoare. Din Paris se anunță că guvernul a hotărât să-l numească pe cunoscutul arhimilionar american Pierpont Morgan — cavaler al legiunii de onoare. Prin distincția aceasta guvernul vrea să răsplătească lui Morgan simpatiile ce le-a manifestat, în repetite rânduri, pentru Franța.

— Un război turco-munteșean inevitabil. „Tribuna” din Roma află din Constantinopol, că cercurile Porții sunt convinse că în curând va izbucni un război între Turcia și Muntenegru de carece Turcia nu vrea să satisfacă cererea energică a Muntenegrului de a aranja chestiunile ca privire la delimitarea graniței dintre cele două state.

Turcia nu vrea să audă de această chestiune și trimite trupe la graniță.

— Sporirea flotei Germane. Din Berlin se anunță: Noul proiect militar nu e terminat încă. Proiectul va fi înaintat parlamentului pe la sfârșitul lui Februarie. Proiectul marinei prevede că din cele 8 vase de război de rezervă să se înființeze a treia escadră.

Ministrul marinei cere un nou credit pentru construirea mai multor submarine. Creditul se urcă la 35—30 milioane mărci, care se va acoperi din taxele, cari se vor încasa dela moștenitorii descendenți.

— Demonstrație anti-ruteană. Ni-se scrie din Cernăuți că o demonstrație națională a avut loc acolo contra baronului rutean Wasilko. Demonstrația a fost provocată de mai mulți studenți români și a fost potolită în urma intervenției unor domni profesori dela Universitate.

— Isprăvile bandelor din Macedonia. Din Salonice se anunță: O bandă bulgară a fost silită, din cauza frigului să caute adăpost în satul Bozovista districtul Castoria. Autoritățile au trimis acolo trupe. O parte din bandă a fost înconjurată într-o casă. Șeful autorității locale somând pe șeful bandei să se predea, a fost ucis cu lovituri de pumnale. Soldații au deschis focul contra Bulgarilor omorând doi din ei. Un soldat a fost rănit.

x Tot felul de bănci de școală, aranjamente complete pentru grădini de copii și săli de gimnastică, bănci brevete pentru copii, mese de scris și garderobe cu rolete, executate în stil modern se pot cumpăra la Feivel Leopold, succesorul, Budapesta IV. Str. Ipar 4. Catalog trimite gratuit.

x La expoziția internațională de construcții de fier și mașini din Budapesta a făcut mare senzație în toate cercurile de specialitate, motorul de olei brut „Robur”, expus de fabrica de motoare Landler Ödön Budapesta, VI. Lovag u. 2. Acționarea regulată și simplitatea fără păreche a acestui motor a atras atențiunea tuturor vizitatorilor și astfel cu drept cuvânt putem afirma, că dintre toate motoarele cu olei acesta e cel mai preferabil.

La această expoziție a fost distins cu medalia din partea statului, ceea ce întărește afirmația noastră despre calitățile nediscutabile ale motorului.

x Înainte de inventar, scădere la preț, gante, măști, săculeți pentru dame, articole de piele, gucker-e, și diferite articole cu prețuri ieftine de ocazie în prăvălia lui Hegedüs Gyula Arad, Piața Andrassy Nr 15. Telefon 506.

x Activitatea vrednică a seminarului juridic Dr. Geréb, a arătat mai bine numărul studenților și candidaților pregătiți. În semestrul trecut au fost pregătiți pentru riguroase 93 de inși, pentru examenul fundamental 46 iar pentru cenzura de avocat 12 candidați. Rezultatul a fost uimitor nu numai că au trecut toți au preparați de institut, dar au obținut și note excepțional de bune.

De aceea toți cei ce prepară vre-un examen la drept (fundamental, de stat, riguros ori cenzură) să se adreseze necondiționat la acest unic institut, care prepară foarte conștiințios, în schimbul unei remunerații bagatele. În toate afacerile de facultate dă lămuriri gratuite, Seminarul juridic, Dr. Geréb, Cluj Str. Farkas Nr. 5. Telefon 1053.

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerta. —

4 Februarie.

Bal mascat în Brad. Damele române din Brad invită la balul mascat ce va avea loc la 4 Februa-

rie n. în hotelul „Coroana”. Masca e obligatoare, afară de preoți, pentru toți — până la miezul nopții.

Inceputul la orele 8 seara.

B. Costume se pot cumpăra la librăria „Minerva” din Brad.

ECONOMIE

Târg de țară în Sebeșul-săsesc. Magistratul orașenesc aduce la cunoștință că târgul de vite va avea loc, în Sebeșul-săsesc, la 26, 27 și 28 Ianuarie n., târgul de mărfuri la 29 Ianuarie.

Fabrică de bere în mâni românești, Citim în „Siebenbürgisch-Deutsches Tagblatt” din Sibiu: „Se svonește că fabrica de bere Habermann din Sibiu va trece în altă proprietate. În cercurile bine informate se spune că afacerea e condusă de consistorul mitropolitan gr.-ort. român din Sibiu, care vrea s'o transforme într'o societate pe acții”.

Cum se știe, înainte cu 3 ani mitropolia română a cumpărat și palatul „Habermann” din Sibiu.

BIBLIOGRAFII.

A apărut:

„Ceva despre mișcarea noastră literară mai nouă în Regat”, o broșură a dlui V. Loichiță, profesor în Caransebeș.

Broșurica aceeașta scrisă cu multă căldură, poate aduce un real folos tinerimei noastre care simte lipsa unei orientări în mișcarea literară ai ultimilor zece ani. Deși d. Loichiță, un poet delicat și el, e uneori prea indulgent în aprecieri, deși toate grupările literare din Regat sunt văzute numai prin prizma „Sămănătorului”, recomandăm totuși cartea dsale și publicului nostru cetitor.

O scurtă privire asupra activității Societății studenților în medicină Români din Iași dela 1897—1912.

Broșură de 81 pagini pe care o recomandăm ca izvor de informație studenților noștri în medicină.

Revista Teologică, organ pentru știința și viața bisericească, anul VI. Nr. 1. Sibiu. Redacția și administrația, str. Reissenfels, 11. Redactor Dr. N. Bălan, cu interesele articole de: Dr. N. Bălan, Dr. Ghibu, Dragomir, Dr. I. Lupăș, Dr. Gh. C., etc. etc. Apare de două ori pe lună, abonamentul pe un an întreg 10 cor.

Convorbiri Literare, București Nr. 12, director S. Mehedinți. Cuprinsul: A. Naum: Jum; Priar: Vijelia (schită); T. A. Naum: Cioclopul (Idila XI Teocrit); Gh. Bogdan-Duică: Liceul „Mihai Viteazul” (un raport); Mircea Djuvara: Câteva considerațiuni asupra naturii, spațiului și timpului; S. Mehedinți: Noua îndrumare a universității; E. Lovinescu: Criza actuală a literaturii noastre; diferite cronici, etc., etc. Abonamentul pentru Austro-Ungaria 12 cor. la an.

POȘTA REDACȚIEI.

Traian S. Arad. Măne după amiazi la orele trei treci pe la Cafeneaua Vas, întreabă de vre-un redactor al nostru.

I. D. Mai încearcă și mai trimite. Versurile sună bine, ai bogăție de rime și chiar și de imagini, dar ești prea confus. Fii cât se poate de simplu și cântă numai ce ai simțit sau cugetat cu toată profunzimea puterii d-tale intelectuală.

Redactor responsabil: Iulia Giurgiu.

„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in
BÉKÉSCSABA—NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă Apollo.)

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, se pot cânta și pe rare. — Gramofoane cu plăci r-tistice, vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplătă. Inventatorul pe alului modern și al organismului de oțel. Catalog trimite graus.

Mogyórossy Gyula,
kir. szab. hangszergyár.
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71

Gafea și Tea

Extras din Catalogul lui Kotányi Janos:

Cafea brută:

Jamaica 1/2 Chgr.	Cor. 160
Portorico 1/2	190
Cuba 1/2	2—
lava aur	170

Cafea prăjită:

(In prăjitoria electrică proprie).

Calitate bună 1/2 Chgr.	Cor. 100
Calitate fină 1/2	220
Mixt ră foarte fină (Cuba, Aur, Menado, Mocca) 1/2 Chlgr.	260

Tea:

Rămășițe de tea 1/2 Chlgr.	Cor. 250
Tea de Congo 1/2	3—
vixtură pentru familie 1/2 Chlgr.	5—
Tea imperia foarte fină 1/2	6—
Tea Ceylon foarte aromatiă 1/2	6—
Mixtu a excelentă de prăjitori pentru tea 1/2 Chlgr.	—80

Rum:

1 litru rum pentru tea de familie	Cor. 190
1 litru rum fin de Brazilia	340
1 stuca 7/10 rum fin de Jamaica	350

Rezumitul BARDEIU KOTÁNYI se vinde în cutii originale.

Kotányi János,

mare comerciant de cafea și tea.
Seghedin, Budapesta, Viena, Döbling, Berlin, Abazia și
ARAD, József Öherceg-ut Nr. 3.
in edificiul băncii „Arad-Csanádi Takarékpénztár”.
Nr. telefonului 809.

Apotecă elegant aranjată, bine provăzută cu droguri și într-o comună bogată românească e de vândut Tot acolo se află și o fabrică de mașini de agricultură. — Adresa la administrația ziarului »Tribuna«.

Cine vrea să cumpere vite americane

„RIPARIA PORTALIS” pentru altoit, să se adreseze preotului Petru Pelle din Miniș (Ménés) comitatul Arad.

AVUŢ.

În cancelaria notarială din Ciuciu (Halmágycsúcs, comitatul Arad) află aplicare un tânăr cu praxă bună de scriitor sub condițiuni favorabile.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

P. Bittenbinder

colorator de mășuri, curățitor chimic de baine și spălător.

Timișoara — Temesvár.

Centra: Józsefváros, Fröbel-u. 37.
Filiala: Gyárváros, Fő-utca 27 sz.

Curăță și colorează, chimic, orice haine de dame, domni și copii, perdele, pânzături și îmbrăcăminte de mobile. — Apoi spală și calcă orice fel de albituri, gulere și mangete. Comandă din provincie se fac prompt. Costume bărb. curăț chimic cu 3 cor. Fărbuește toffelul de tort în diferite colori.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

ANTONIU NOVOTNY, TIMIȘOARA-FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor noi, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate. Scop: facerea de clopote întregi, armonioase și garanție de mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le încaera în ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o litură fiind astfel scuite de crăpături. Sunt recomandate și două bice **CLOPOTELE GĂURITE**, de dăruș inventate și păniate în mai mult rânduri, care sunt provăzute în partea superioară ca violă cu găuri ca figura S și au un ton mai intens și mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de altein vechiu, astfel, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilogram amănunțat după sistemul vechiu. — Se mai recomandă spre facea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre pregătirea de clopotele vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. Prețurile-curen e ilustrate trimis gratuit.

Lampe pentru mine

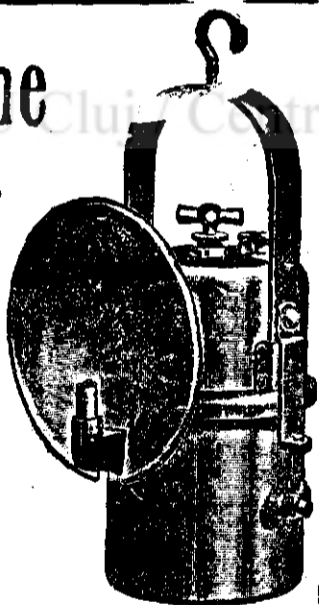
și tot felul de lampe cu acetylen,

fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

În fabrica de mașini a Căilor Ferate Ungare se pregătesc cele mai nouă și moderne

GARNITURI DE TREERAT

construcții de oțel cu locomobile presiune de 10 cai putere. Cele mai nouă sisteme de motoare cu benzina. Foarte ieftine locomobile cu gaz, locomotive, pluguri cu vapor, mașini jumătate stabile și compound. — Fabricațiile tanțerilor de mașini agricole din Losonc societate de acți: Mașini de sănănat »Losonci-Drill« și drive »Record-Drill« cu linguță și »Record II« patentat. Site pentru bucate sistem Kamár Garniturile pentru mori, pluguri de Reșița, grape, sape pentru steele — Fabricațiile: International Harvester Company of Amerika McCormick Deering Milwaukee, precum mașini de cules, de strâns, de cosit Grape cu dinți arcași sistem McCormick. Cară pentru aruncarea guniuului sistem Corn King. Presse de fân și mașini universale de măcinat. — Trimite de pre toate catalog ilustrat

WALDER ARTHUR,
ARAD, Ferenctér 1/b. Telefon 87.

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garanță o dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani. Astfel zace în interesul ori cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J. Cluj — Kolozsvár,
Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plățire în rate.

Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

Are în depozit pian: Schiedmayer, Bösendorfer, Ehrbar, Winckmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl.

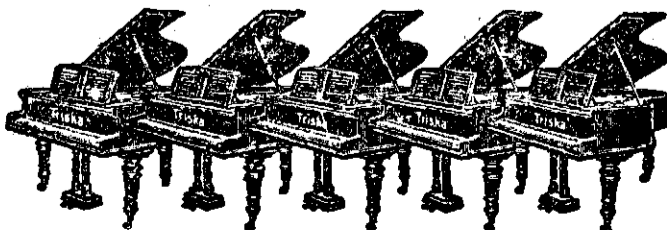
Pianele vechi se prețuesc și se schimbă cu altele noi, pe lângă plățirea diferenței.

Execuțiile reparaturilor cele mai gingașe și acordază cu acuratețe.

10 ani garanță

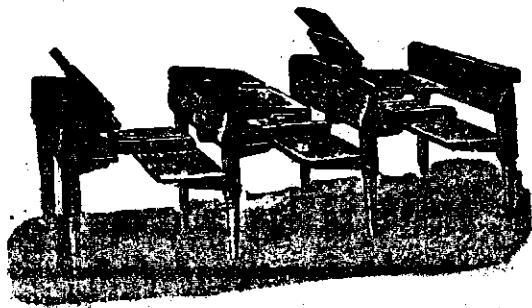
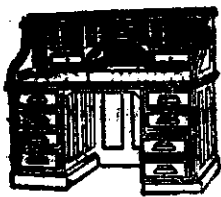
și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință stau la dispoziția cumpărătorilor. — Telefon 419.

Feivel Lipót utódai

Budapest, IX. Ipar-u. 4.

Fabrică de bănci
pentru școală, aran-
jamente pentru bi-
rouri, accesorii de
gimnastică etc.

Catalog ilustrat la dorință se trimite gratuit.

Români! replantați viile cu altoi de la firma noastră!

„Mugurul”

Insoțire economică

Elisabetepole-Erzsébetváros
(Kis-Köktől's vm.).

Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai
moderate prețuri soiuri de vin de
masă viță americană cu și fără rădă-
cină, ochiuri de altoit, viță europeană
cu rădăcină.

Se află de vânzare la Insoțirea economică

„Mugurul”

Elisabetepole-Erzsébetváros.

Material disponibil în al-
toi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt dezvoltati la perfecțiune!

La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții, de
plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Români! sprijiniți firmele românești ca și mai acelea vă veți câștiga!

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Români! Trimiteți banii la cursul practic la al...

Capital social Coroane 1.200 000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29.349.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE”

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben

este prima bancă de asigurare românească, înființată de
institutele financiare (băncile) române din Transilvania
și Ungaria.

Președintele direcțiunii: Parteni Cosma, din toată executiv al „Albinei”,
și președintele „Solidarității.”

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE”

face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului
și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile.
Mai departe mijlocește: asigurări contra sargurilor,
= contra accidentelor și contra grindinei. =

Toate aceste asigurări »Banca generală de asigurare»
le face în condițiunile cele mai favorabile. — — —

Asigurările se pot face prin oricare bancă românească,
precum și la agenții și bărbaiții de încredere ai societății.
Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acizitori buni și cu legături
— pot fi primiți oricând în serviciul societății. —

»Banca generală de asigurare» dă informațiuni gratuite,
în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste
afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adeseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare”

Sibiu—Nagyszeben. Edificiul »Albina»

Mașini dinamice, motoare
de benzin, locomobile de
benzin, motoare de gaz,
instalațiuni pentru mori,
automobile de persoane,
automobile de transport.

!! Condiții favorabile !!
Catalog franco și gratuit.

Fabrica de automobile, mașini și mori,
= societate pe acții. =

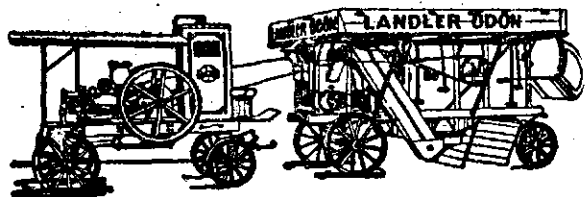
Budapesti gép-, malom- és autómobilgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 14.

Patentatură originală din Suedia.

„ROBUR“ motor cu o'ei natural

În urma multplelor calități este cel mai bun dintre toate motoarele de acest fel având o putere de 2-300 cai (HP.)

Noutate! Noutate!

Lucru năntrecut de ieftin!

și recomandăm poeztru:

mori-, ateliere industriale și la totfelul de mașini agricole.

Spese la clas după fiecare HP. 1 1/2 fil.

Nu este supus supravegherei finanțelor!

Se vinde și în rate! Garanție deplină!

Mașini, motoare folosite se schimbă cu nouă. Catalog la cerere trimis gratis.

Landler Ödön, Motortelepe, Budapest, Lovag-u. 2.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI“ din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu Inscricțiunea „JACOBI“.

In grădina de iarnă a „Hotelului Central“

condusă în spirit modern; — Onoratului Public i-se servesc mâncări și beuturi, de cele mai bune, cari mulțămesc ori-ce pretenții. — După teatru se capătă cină caldă

Pentru cununii și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang.

În cafenea se poate lua asemenea după reprezentările teatrale — cină.

Cu distincă stimă: Augustin Csermák, hoteller.

Frideric Hönig turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, Strada Rákoczi No 11-28. — Fondat în anul 1840.

Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiași o tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20-30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare, clopotele se pot s uti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la dorință se trimit gratuit și porto franco.

Vânzare de altoi de viță

de vie nobilă și pomi altoiți.

Cine vchiește să aibă o grădină frumoasă de viță de vie ori poame, să se adreseze

cu încredere la pepinaria condusă conform cerințelor științifice a lui

Vityé Miklós, Ós-Csanád, Torontálmegye.

unde se află altoi nobili de pomi și diferite specii de viță de vie nobilitată și americană.

Pentru dessert: meri, peri, cireși, pruni, vișini, perseci, ringlote și nuci. — Prenotări pentru toamnă și primăvară primesc ori și când.

Catalog ilustrat trimis franco și gratuit!

OH! DOAMNE

Mă năduge afurisita de tușă!

În contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR“ gyógytár Budapest, VI., Váci-körut 17. sz.

SĂ TRĂIASCĂ!

„Pastilele lui Egger“ m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drogeriile: Nestor Hanzu și Vojtek és Weisz. — În Gyorok la farmacia: Masznik Dániel. — În M.-Pécska: la Adler Gy. Lajos. — Ó-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszón: Fűredi Ede örök.

În contra tusei, răgușelei și caratarului nu e nimic mai buu decât

≡ Bomboanele Réthy. ≡

La cumpărare să grijim cerind anume fabricatele Réthy, deoarece sunt emulte imitații nereușite — Originalul are pe cutie cuvântul „RÉTHY“. — O cutie 60 fileri.

Se capătă în ori-ce prăvălie.

Se primiți numai cele cu marca „RÉTHY“.

UZINĂ ASORTATĂ CU

INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mori, fabrici, ferme, etc.

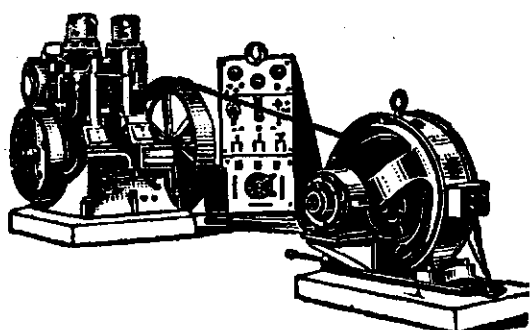
Motoare de olei brut SWIDERSKI

Motoare de München ptru benzi și gaz și gaz condensa.

Mașini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale și turbine.

Auspiciile inginerilor și preliminarele de spese le pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA“, soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice Budapest, VI., Gyár-u. 11|L. Telefon 84-64.

„DRĂGANUL“

instituit de credit și economii, societate pe acții în Beiuș — takarék- és hitelintézet részvénytársaság Belényesen.

CONVOACARE.

Prestimații acționari ai institutului de credit și economii „DRĂGANUL“ din Beiuș sunt poftiți la a

IV-a adunare generală ordinară

care se va ține în 3 Februarie 1911 st. n. la 10 ore a. m. în localul institutului cu următoarea

Ordine de zi:

1. Alegerea alor trei acționari pentru verificarea procesului verbal și de scrutinători pentru actul de alegere.
  2. Raportul direcțiunii.
  3. Raportul comitetului de supraveghere.
  4. Stabilirea bilanțului, deliberare asupra împărțirii profitului curat și absolutului direcțiunii și a comitetului de supraveghere.
  5. Hotărâre asupra postulatelor, cuprinse în decisiul de sub Nr. 10271/1911 K. al tribunalului din Oradea-Mare cu privire la urcarea capitalului societar dela 200000 Cor. la 400000 Cor. și cu privire la modificarea §-lui 6 și a alienatului c., din § 33 al statutelor, primite și modificate deja în adunarea generală de an.
  6. Propunerea direcțiunii în privința înființării unei filiale.
  7. Alegerea alor 6 membri în comitetul de supraveghere.
- Beiuș, la 13 Ianuarie 1912 st. n. Direcțiunea.

Bilanțul, Co Perdere și Profit, Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghere sunt afișate în localitatea institutului și le poate controla ori-cine.

Debit. Contul Bilanț. — Mărleg számla. Credit.

65	Cassa — Pénztárkészlet	13515 08	1	Capital social I. — Részvénytőke I.	20000 —	
72	Cambii de bancă — Váltók	973686 —	2	„ „ II. — „ „ II.	140850 —	340850 —
73	Cambii cu acop. hip — Jelzálog. bizt. váltók	507549 —	39	Fondul de rezervă — Tartalék (alap *)		46823 —
18	Imprumuturi hip — Jelzálog kölcsönök	5925 —	48	„ „ penziune — Nyugdíjalap **)		60 —
19	Obligațiuni cu cavenți — Kövénny kölcsönök	8591 —	60	Depuneri — Béték		50460 40
28	Efecte proprii — Értékpapírok	22800 —	69	Ree compt — Visszeszámitolás		713618
24	Mobiliar — Felszerelés	2475 —	66	Depozit — Letétek		7305 40
	Descreri — Leírások	475 —	35	Interese transitoare — Átmeneti kamatok		2533 70
50	Realități — Ingatlanok		46 63	Dividendă neridicată — F. I nem vett osztás ék		198 —
	Casa inst. din Cecca, — Az intézményekéi háza	24000 —	40, 49, 71,	Diverse cont. credit. — Különböző hitelezők		3888 32
	Casa inst. din Beiuș — Az intézmény háza	23558 74	38	Profit transpus — Nyereség áthozat	565 29	
	Intrav. dela gară — A vasútmeletti beltérek	9441 26		Profit net — Tiszta nyereség	31549 55	32114 34
70-53	Cont curent — Folyó számla	80211 07				
54	Vadit — Bánatpénz	7344 65				
31, 41, 56, 59, 67, 68, 76.	Diversi debitori — Különböző adósok	2116 26				
		1680738 06				1680738 06

Debit. Perdere și profit — Veszteség és nyereség számla. Credit.

79	Interese de depuneri — Betét kamatok	20194 43	38	Profit transpus — Nyereség áthozat	565 29
55	„ de reescompt — Visszeszámit. kamata	40903 06		Interese și proviz. — Kamatok és juttatások	
45	„ la fond de rez. — Tartalék alap kamata	1500 —	61-74	dela cambii de bancă — váltók után	83471 97
57	„ „ „ penz. — Nyugdíjalap	325 63	62	cu acop. hip. — jelz. váltók után	39388 95
31	10 % dare după int. depunerilor — Betét-kamatadó	2019 44	9	dela imprumuturi hipot. — Jelz. kölcsönök után	599 84
33	Contribuțiune — Adók és illetékek	5839 34	77	dela obligați cu cavenți — kövénny kölcsönök után	743 90
78	Salare p. funcț. direcț. și comit. de supr. — Fizetése a tisztv., az igazg. és felügy. b.	15778 35	43	dela efecte — értékpapírokól	860 —
75	Spese curente — Üzleti költség	4355 47	58	„ cont curent — folyószámlától	1945 18
28	Chirie — Házbér	774 —	42	Alte venite — Más jövedelmek	
44	Marce de prezentă — Jelenléti jegyek	234 —	80	Venitul imobilelor — Ingatlanok jövedelme	
34	Descreri — Leírások	2022 80			
36	Interese după rat. din emts II — Az új kibocsátású befiz. részvénytőke kamatai	3140 60			
38	Profit transpus — Nyereség áthozat	565 29			127009 84
	Profit net — Tiszta nyereség	31549 55			1410 18
		32114 84			216 65
		129201 96			129201 96

Beiuș la 31 Decembre 1911. — Belényes, 1911. december hó 31-én.

Dr. Ioan Ciordaș m. p.
director executiv. — vezérigazgató.

Ioan Petra m. p.
comptabil. — könyvelő.

DIRECȚIUNEA: — IGAZGATÓSÁG:

Alexandru Gera m. p. Coriolan Ardelean m. p. Dr. Augustin Ciavici m. p. Dr. Ioan Iacob m. p. Vasiliu Papp m. p.
prezident. — elnök. George Ardelean m. p. Dr. Ioan Ciordaș m. p. Dr. Georgiu Mureșan m. p. Dr. Constantin Popovici m. p.
Vasiliu Cartișiu m. p. Gavril Cristea m. p. Dr. Coriolan Pap m. p. Sever Selagian m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE: — FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Subsemnatul comitet am examinat contul-bilanț și contul-perdere și profit, și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului: — Alulirott felügyelőbizottság jelen mérleg, nyereség és veszteség számlát megvizsgáltuk és azokat helyesnek és az intézet könyveivel megegyezőnek találtuk.

Ioan Iepure m. p. Dr. Victor Fildan m. p. Miron Papp m. p. Petru E. Papp m. p. Corneliu Palladi m. p. George Papluca m. p.
prezident — elnök

Ravazut și aflat în ordine: — Megvizsgáltam és helyesnek találtam:

Iosif Diamandi Iózsei
revizor expert al „Solidaritáti”-a, — a „Solidaritátea” könyvszakértője.

„Nădlăcana”

institut de credit și economii, societate pe acții în Nădlac.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii, societate pe acții »NĂDLĂCANA«, se invită prin aceasta la

a XIV-a adunare generală ordinară

care se va ține în Nădlac *Luni, în 29 Ianuarie 1912 st. n.* orele 11 a. m., în localul institutului.

OBIECȚELE:

1. Alegerea notarilor, verificatorilor și a scrutinătorilor.
2. Raportul anual al direcțiunii, al comitetului de supraveghere și bilanțul anului de gestiune 1911.
3. Distribuirea profitului curat realizat conform bilanțului.
4. Alegerea a doi membri în direcțiune.
5. Alegerea comitetului de supraveghere.
6. Urcarea capitalului social.

Nădlac, la 17 Ianuarie 1912.

DIRECȚIUNEA.

Notă: Pentru folosirea dreptului de vot se cere ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiunilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și să se însinue la cassa institutului, respective să-și depună plenipotența cel mult până înaintea amezii zilei premergătoare adunării.

CONTUL BILANȚ.

ACTIVA		CONTUL BILANȚ.		PASIVA	
Cassa în număr — — — — —	31471 92	Capital social			
Bon în Giro-Conto și la alte bănci — — — — —	4211 45	2000 acți à Cor. 100 — — — — —		200000 —	
Cambii de bancă — — — — —	1284515 54	Fondul de rezervă al acționarilor — — — — —		52323 02	
Producte — — — — —	18249 42	Fondul de penziuni — — — — —		2878 37	
Avansuri pe produse — — — — —	34673 26	Depuneri spre fructificare — — — — —		725730 44	
Acțiuni dela diverse bănci — — — — —	46830 —	Cambii reescontate — — — — —		425581 —	
Casa proprie a institutului — — — — —	15956 31	Dividendă neridicată — — — — —		686 —	
Diverse conturi debitoare — — — — —	1413 86	Contribuțiune restantă la depuneri — — — — —		1564 28	
Mobilier — — — — — 2034 13		Interese tranzitoare anticipate — — — — —		10637 92	
după amortizare — — — — — 203 41	1830 72	Profit net — — — — —		20345 75	
Interese tranzitoare dela cambii și avansuri pe produse — — — — —	600 30				
	1439752 78			1439752 78	

CONTUL PROFIT ȘI PERDERE.

DEBIT		CONTUL PROFIT ȘI PERDERE.		CREDIT	
Interese:		Interese dela cambii — — — — —		94527 49	
pentru fond de rezervă — — — — — 2031 78		Interese de cont curent și dividende dela acții — — — — —		1375 12	
pentru fond de penziuni — — — — — 138 70		Venit la realități — — — — —		915 59	
pentru depuneri spre fructificare 29727 53		Venit la produse și alte proviziuni — — — — —		4536 22	
pentru reescont — — — — — 24895 13	56793 14				
Spese:					
Salare — — — — —	12425 —				
Imprimare, registre, lemne, lumină etc. — — — — —	2450 51				
Porto și telefon — — — — —	524 34				
Contribuțiune:					
directă — — — — — 5639 53					
10% dare dela depuneri — — — — — 2972 74	8612 27				
Amortizare din mobilier — — — — —	203 41				
Profit net — — — — —	20345 75				
	101354 42			101354 42	

Nădlac, la 31 Decembrie 1911.

Aureliu Petroviciu m. p.
director executiv.

Aureliu St. Șuluțiu m. p.
contabil.

DIRECȚIUNEA:

Nicolau Chicin m. p.
președ. direcțiunii

Sava Raicu m. p.

Nicolae Gheran m. p.

Gligor Vidican m. p.

Nicolae Mărginean m. p.

Pavel Roșuțiu m. p.

Ioan Moldovan m. p.
revizor expert al «Solidarității».

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în regulă și în deplină consonanță cu registrele institutului.

Cheorghe Maior m. p.
prezident

Demetriu Roman m. p.

Romulus Tăucean m. p.

Romul Nestor m. p.

Georgiu Petroviciu m. p.

„TIMIȘIANA”

institut de credit și economii societate pe acții în Timișoara.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii »TIMIȘIANA» societate pe acții în Timișoara se convoacă și sunt rugați a participa la a

XXVII-a adunare generală ordinară

care se va ține în 31 Ianuarie st. n. a. c. la orele 9 a. m. în localitatea institutului.

Obiectele adunării :

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de reviziune și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra distribuirii profitului curat.
3. Darea absolutului direcțiunii și comitetului de reviziune pe anul 1911.
4. Ridicarea capitalului societar.

5. Modificarea statutelor.
6. Alegerea a 3 membri în direcțiune.
7. Alegerea a 1 membru în comitetul de reviziune.
8. Eventuale propuneri ivinde în sensul §-lui 22, lit. h) din statutele institutului.

Timișoara, 11 Ianuarie 1912.

Anton Mocsonyi de Foen,
președintele institutului.

Dispozițiuni statutare: vot decisiv în adunarea generală au numai acei acționari, cari înainte de deschiderea ședinței depun la casa institutului acțiunile lor transcrise cu cel puțin 6 luni mai înainte pe numele lor (§. 12)

Plenipotențiatul altui acționar trebuie să fie însuși acționar al institutului. Pe minoreni li reprezintă tutorii; pe femei, bărbații lor; pe societăți, corporațiuni și institute le reprezintă plenipotențiatii lor, cari pot fi și reacționari (§. 13.)

Spre a înlesni participarea la adunarea generală și domnii acționari din depărtare, am rugat pe On. Direcțiuni dela »Albina» (Sibiu), »Bihoreana» (Oradea-Mare), »Victoria» (Arad), »Oraviciana» (Oravița), »Luceafărul» (Verșet) și »Bănatul» (Lugoj), să ia în primire acțiunile de ale institutului nostru — până în 28 Ianuarie a. c., ora 12 din zi; acțiunile pentru participare la adunarea generală se pot depune și la casele filialelor noastre din Buziaș, Recaș, Ciacova, Deta și Vinga, precum și la casa Expoziturii din Toracul-mic.

ACTIVA.

Contul Bilanț pe 1911.

PASSIVA.

Casa	269987 51		Capital societar		1200000
Bon în Giro-Conto și la alte bănci	37598 89	307586 40	Fond general de rezervă	350000 -	
Cambii	3612444 25		» special »	15805 81	
Cambii cu acoperire hipotecară	3764873 05	7377317 30	» de penziune	73770 03	439575 84
Imprumut hipotecar		3435003 88	Depozite spre fructificare	5029360 75	
Conturi-curente cu acoperire		449759 52	» în cont-curent	103875 54	5133236 29
Imprumut pe amanet		2718 -	Reescont		2726799 79
Efecte		726528 75	Imprumut hipotecar cedat		2246729 26
Casa institutului centrala (sub edificare)	80862 72		Dividende neridicate		560 -
» » filiața Recaș	18000 -		Interese tranzitoare		144013 29
» » » Ciacova	60172 02		Interese după capitalul de acții din emisiunea III.		2580 67
» » » Deta	14699 97		Contribuție după interese la depozite spre fructificare		10534 44
» » » Vinga	2427 12	108946 81	Diverse conturi creditoare		454756 21
Realități de vânzare	941 98		Profit transpus din 1910	5514 07	
Mobilier	16873 37	15000 -	Profit net	194588 66	200102 73
După amortizare	1873 37				
Int. de reesc. și ipoteci cedate anticipate		41321 01			
Interese restante		2984 80			
Diverse conturi debitoare		1722 05			
		1255888 52			1255888 52

SPESE.

Contul Profit și Perdere.

VENITE.

Interese la depozite spre fructificare	234551 13		Profit transpus din 1910		5514 07
» » reescont	130081 86		Interese dela cambii	297583 58	
» » ipoteci cedate	116726 68		» » » cu acoperire hipot.	235179 17	
» » depozite în cont-curent	2554 16	483913 83	» » » împrumuturi hipotecare	207133 17	
Contribuție după interese la depozite spre fructificare	23756 53		» » » pe amanet	245 16	
Contribuție erarială și comunală	31586 86	55343 39	» » » conturi-curente cu acoperire	23225 14	763366 22
Salare		60174 65	Venitul efectelor	29290 09	
Chirie și spese de cancelarie		24228 76	» realităților	568 31	
Amortizare din mobilier		1873 37	» asigurărilor	230 49	35200 89
Profit transpus din 1910	5514 07	200102 73	Proviziuni		21555 55
Profit net	194588 66				
		825636 73			825636 73

Cărăbașiu m. p., director executiv.

Timișoara, la 31 Decembrie 1911.

Miculescu m. p., prim-contabil.

DIRECȚIUNEA :

Ionasiu m. p., vice-președinte. Dr. Crăciunescu m. p. Dr. Cosma m. p. Pepa m. p. Gherdan m. p. Dr. Adam m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent al bilanțului și cel al profitului și perderilor și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare purtate în bună regulă, le-am aflat cu acelea în consonanță și exacte.

COMITETUL DE REVIZIUNE :

Dr. Sincay m. p., președinte.

D. Buibaș m. p.

Breban m. p.

Petrovits m. p.